

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 100 lir (za inozemstvo 110 lir), za 1/2 leta 50 lir, za 1/4 leta 25 lir, mesečno 9 lir. Tedenska izdaja letno 50 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Izhaja vsak torek in petek

Liubljana, petek 7. aprila 1944

Preis - Cena L 0'80

Naredba o ureditvi preskrbe z vinom

Šef pokrajinske uprave prezident div. gen. Rupnik je izdal naslednjo naredbo:

Clen 1. — Vse zaloge vina v Ljubljanski pokrajini se morajo prijaviti v roku in na način, ki ga določa Prevod.

Pridelovalci so dolžni prijaviti tudi vsakoletni pridelek najpozneje do 20. novembra.

Clen 2. — Pod izraz »vino« po tej naredbi spadajo tudi vinski mošt, grozdni sok, desertna in medicinska vina (vermut, marsala, itd.) kakršne koli vrste, kakovosti ali letnika.

Clen 3. — Prijavo mora napraviti tisti, pri katerem je vino shranjeno, ne glede na to, ali je vino njegova last.

Clen 4. Vse zaloge vina se postavljajo pod zaporo na razpolago Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu v Ljubljani.

Clen 5. Zgoraj omenjena zapora ne velja za:

a) vino pri trgovcih na drobno in v gostinskih obratih,

b) vino pri zasebnikih in pri pridelovalcih za potrebe družine in osebja pridelujočega gospodarstva, največ do enega hektolitra letno na osebo.

Clen 6. — Za vsak uvoz vina v pokrajino ter za vsak prevoz in nakup v pokrajini je potrebna nakupnica, ki jo izda Prevod.

Clen 7. — Nakup vina se mora javiti Prevodu najpozneje v treh dneh po vskladiščenju.

Clen 8. — Če se izkaže potreba, sme Prevod postaviti pod zaporo tudi nadaljnje razdelitve razpoložljivih zalog tudi vino pri trgovcih na drobno in imetnikih gostinskih obratov ter odrediti racioniranje.

Clen 9. — Izvršitev te naredbe se poverja Prevodu.

Clen 10. — Kršitve te naredbe kakor tudi izvršilnih predpisov, ki jih izda Prevod na osnovi te naredbe, kaznujejo občupravna oblastva I. stopnje v denarju do 20.000 lir ali z zaporem do dveh mesecev.

V hujših primerih se smeta združiti obe kazni ter izreči zaplenba blaga.

Če bi bilo kaznivo dejanje storjeno v izvrševanju trgovine ali obrta, sme kazensko oblastvo izreči tudičasni odvzem obrtne pravice ali predlagati šefu pokrajinske uprave njen trajni odvzem.

Clen 11. — Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu šefa pokrajinske uprave v Ljubljani.

Prosta prodaja jajc prepovedana

Na podstavi naredbe šefa pokrajinske uprave v Ljubljani o zapori vseh živin in krmil z dne 2. marca 1944, Službeni list št. 41/16, je odredil Pokrajinski prehranjevalni zavod v Ljubljani naslednje:

1. Prosta prodaja kokošjih jajc je prepovedana. Vsa jajca, ki presegajo domačo potrebo, se morajo ponuditi v nakup Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu v Ljubljani.

2. Jajca prevzema v Ljubljani mlekarški odsek Preveda, Maistrova ulica 10, zunaj Ljubljane pa posebne zbiralnice, ki se bodo v posameznih občinah objavile.

3. V občinah zunaj Ljubljane mora vsak rejec oddati Prevodu na leto najmanj 30 jajc od vsake kokoši.

Slovo od svobodne trgovine

V 19. stoletju je veljal vsak potujoči Anglež kot bogat človek. Danes pa se pripravlja Anglija, da jo bodo po vojni šteli med bolj revne narode. Že nekaj mesecev vbija angleška vlada po načrtu to spoznanje angleški javnosti v glavo. Opozicijo proti temu pesimizmu uganja samo »Economist«. Pridelovalci so dolžni prijaviti tudi vsakoletni pridelek najpozneje do 20. novembra.

»Economistov« račun je preveč preprost. Sešteva in odšteva, v resnici pa bi bilo treba spoznati specifične funkcije posameznih postavk za gospodarski račun. Ne morejo tvoriti izhodišče odstotki dohodkov inozemskih naložb za plačilno bilanco, če je ugotovljeno: 1. da bo izkazala plačilna bilanca po vojni v Angliji deficit 200 milijonov funtov. 2. Tudi pri najbolj popolnem izkoriščanju zemlje se more samo 27 od vseh 45 milijonov Angležev prehraniti od pridelkov angleške zemlje. Če pa se še upošteva, da so angleške industrije jekla, železa, les predelujejo in oskrba z gorivi odvisne od inozemskih surovin- skih dovozov, tedaj sledi, da je polna zaposlitev tudi investicijskih industrij odvisna od uvoznih možnosti. O konsumnih industrijah kakor o tekstilni in usnjarski industriji ni treba niti govoriti.

Uresničenje teze »Economist«, da bi se z boljšim izkoriščanjem delovne kapacitete nadomestil izpadek v materialu, zavisi torej od uvozne delavnosti dežele, ki je zopet funkcija izvozne sposobnosti. V vrsti člankov, ki jih je objavil list »Times« v januarju 1944 se tudi čisto jasno pravi: Pred l. 1914. so kolebanja v izvoznem obsegu za Anglijo pomenila le, da je bilo na razpolago nekaj več ali manj kapitala za inozemske investicije. Danes pa mora Velika Britanija izvažati, ker so izvozni izkupički edino sredstvo za plačilo življenjsko potrebnega uvoza.

Zaradi svojega prehitelga industrijskega razvoja in zaradi takratne za njeno zemljepisno lego ugodne smeri svetovne trgovine je bila Anglija v preteklem stoletju izrazita izvozna dežela. Danes pa je Anglija, kakor poudarjajo »Times«, samo dežela med mnogimi izvoznimi narodi. Zaradi tega se mora Anglija radikalno potegniti od stare svobodne trgovinske smeri v zunanji trgovini. »Times« iz-

Za Ljubljano bodo izšli posebni predpisi.

4. Kršitve te odredbe se kaznujejo po § 3. uvodoma citirane naredbe.

5. Ta odredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu šefa pokrajinske uprave.

Ljubljana dne 28. marca 1944.

Pokrajinski prehranjevalni zavod

Direktor:

Gračnar Ivan

vajajo iz tega naslednje zaključke: Tudi Anglija bo morala v bodoče delati s kvotami, deviznimi uredbami, obračunskimi in nakupnimi dogovori. Morala bo nadalje postaviti kot vodilno misel svoje politike osnovno pravilo avtarkije, da se morajo iz varnostnih razlogov ohraniti določene industrije, tudi če bi se mogli njih proizvodi ceneje dobiti iz inozemstva. Zato se bo morala po vojni kontrola nad važnimi surovinami in važnimi deli meddržavne trgovine obdržati. Anglija se bo morala v miru odločiti za kvantitativno in kvalitativno kontrolo uvoza. Sestaviti se bo moral seznam najbolj nujnih uvoznih predmetov. Brez dvoma bo priporočljivo, če se uve-

de centraliziran nakupni sistem za uvoz važnih živil. S centraliziranim množestvenim nakupom takšnih temeljnih proizvodov bo mogla Anglija izkoristiti svojo vlogo kot kupec za olajšanje svojega izvoza. Tudi bi mogla Anglija na ta način si znova pridobiti svojo pozicijo v blagovni posredovalni trgovini (zopetni izvoz). Proizvode nizke nujnostne stopnje naj bi svobodno nakupovali posamezni trgovci, ti pa bi morali biti odvisni od deviznih dovoljenj finančnih oblasti. Ta načrt za vodenje uvoza se mora povezati s predlogi za modernizacijo industrije, ki tudi zahteva kot pogoj načrtno gospodarstvo. (Po »Reichu«.)

Preveč prekupčevalcev v Romuniji

»Südost-Echo« ugotavlja, da je v Romuniji preveč prekupčevalcev, ki podražujejo blago ter izpodrivajo solidno trgovstvo. Tudi najnovejši statistični podatki, ki so bili objavljeni, kažejo, da je trgovskih posredovalcev in prekupčevalcev preveč, zaradi česar opozarjajo tudi romunski listi na to zlo in nevarnost. Najbolj se je prekupčevanje razpaslo na Sedmograškem, kjer gre kmetijska proizvodnja skozi mnogo rok, preden pride do konsumenta. V nekem listu je bilo navedeno, da je prišla do leta 1929. najmanj ena četrtina vse proizvodnje surovega masla naravnost v roke konsumentov,

dočim zdaj masla naravnost od producenta sploh ni mogoče dobiti. Do leta 1930. se je do 70% vseh lesnih kupčij opravljalo med posestniki gozdov in potrošniki, zdaj pa imajo prekupčevalci že najmanj dve tretjini lesnih kupčij v svojih rokah. Prekupčevalstvo, ki se širi kakor strast ter povzroča narodnemu gospodarstvu občutno škodo, je treba zavezati, potrebna pa bi bila tudi temeljita revizija trgovinskih koncesij. V trgovinske stroke se je v zadnjih letih vrinilo mnogo ljudi, ki tja ne spadajo in ki so izraziti gospodarski škodljivci.

Proizvodnja in kapital madžarske industrije

»Südost-Echo« je objavil zdaj že drugi svoj članek o razvoju madžarske industrije v zadnjih petih letih. V prvem članku je podal pregled novih in povečanih industrijskih obratov ter vzel za merilo razvoja predvsem potrošnja električne energije, zdaj pa razpravlja v vrednosti proizvodnje ter o investicijah v madžarski industriji.

Od l. 1938. do 1942. se je v trianonski Madžarski zvišala vrednost industrijske proizvodnje za 34,8%, v vsej deželi pa za 12,8%. Povprečno zvišanje vrednosti proizvodnje v enem obratu trianonske Madžarske je 28%. Tri najvažnejše skupine produkcijskih in obratnih stroškov so se v tej dobi zvišale enakomerno: osebni izdatki za 122%, stroški kurjave in razsvetljave za 120%, izdatki za surovine in material pa za 117%.

Obratni kapital se je od l. 1941. do 1942. povečal za 178.1 milijona pengö. Pri tem je všteto 92.6 milijona kapitala industrije na jugu, ki jo je Madžarska prevzela od bivše Jugoslavije, obratni kapital stare

madžarske industrije pa se je povečal za 85.5 milijona ali za 3,2%. Od l. 1938. do 1942. se je industrijski obratni kapital v trianonski Madžarski povečal za 21,5%, v vsej deželi pa za 4,2%.

Proizvodnja masla in margarine na švedskem

V predvojnih letih je Švedska producirala približno 84.000 ton masla, da je po domači potrošnji ostalo na leto za izvoz okrog 30.000 ton. Pri tem pa je švedsko prebivalstvo na leto konsumiralo tudi okrog 60.000 ton margarine, industrija margarine pa je letno uvažala okrog 38.000 ton rastlinskih maščob. Ko se je med vojno ta uvoz omejil, so racionalizirali potrošnjo mlečne smetane, da bi ostalo več mleka za proizvodnjo masla. Od leta 1939. do konca leta 1942. se je potrošnja smetane zmanjšala skoraj za 80%, potrošnja mleka pa se je v tej dobi povečala od 494.000 ton na 855.000 ton. Znatno se je povečala tudi proizvodnja masla, proizvodnja sira pa se je od leta 1939. do konca leta 1942. zmanjšala skoraj za dve tretjini.

Da bi industrija margarine dobila doma najpotrebnejše surovine, se vneta pospešujejo kulture oljnatih rastlin, predvsem bele gorčice, repice in maka. L. 1940. so te kulture obsegale samo 375 ha, zdaj pa obsegajo že blizu 30.000 ha. Proizvodnja margarine je l. 1939. znašala 60.000 ton, l. 1941. samo 24.000 ton, naslednje leto pa že nad 40.000 ton.

4 milijarde kun za melioracije

Tudi za Hrvatsko je regulacija rek največje važnosti. Zato je boj proti povodnjim že od nekdanji stari program dežele. Obsežna močvirja pa zahtevajo melioracije tudi zato, ker so silno malo donosna in dajejo prav za prav samo slabo seno. Hrvatska pa ima tudi mnogo krajev, ki bi bili zelo rodovitni, če bi imeli vedno zadosti vode. V teh krajih so potrebna namakalna dela. Po načrtih hrvatske vlade naj bi se na 1.7 milijona kat. jehov izvedla melioracijska dela, deloma za umetno namakanje krajev. Vsi stroški za ta dela so preračunani na 4 milijarde kun. Nekatera osuševalna dela se že izvajajo.

Italijanska klobučarska industrija

Pred vojno je italijanska klobučarska industrija izvažala do 90% svojih izdelkov, med vojno, ko je bil izvoz omejen in preprečen, pa so nastale težave tudi za največja in najbolj znana podjetja. To je razvidno tudi iz letnega poročila največje družbe italijanske klobučarske industrije »Borsalino«. Pri akcijskem kapitalu 21 milijonov lir je imela družba lani 0,73, prejšnje leto pa 0,66 milijona lir čistega dobička, dočim je bilo leto 1940./41. zaključeno z izgubo 0,24 milijona. V poročilu je naglašeno, da je klobučarska industrija svojo krizo prestala, pri čemer je uspešno pomagal izvoz izdelkov v Nemčijo. Ta izvoz se je precej povečal že leta 1942., ko je prišla družba »Borsalino« spet do čistega dobička. V zadnjih letih se je tudi v južnovzhodne dežele povečal izvoz italijanskih klobukov.

Izmenjava blaga med Slovaško in Madžarsko

Trgovinska pogodba med Slovaško in Madžarsko, ki je potekla konec marca, je bila podaljšana do konca aprila, pogajanja za novo pogodbo so pa že v teku. Do sklenitve nove pogodbe bo Slovaška izvažala na Madžarsko celulozo in prejo, v zamenjavo pa bo dobivala sadje, konzerve in vino.

Do konca aprila pa bo Slovaška na Madžarsko izvozila tudi les, ki bi ga bila morala Madžarska po dogovoru dobiti že lani. Dogovorjen je bil izvoz 3100 vagonov slovaškega lesa, zaradi raznih ovir pa so ga izvozili samo 1500 vagonov.

Romunska trgovinska pogajanja

Za sklenitev nove trgovinske pogodbe s Turčijo je bila imenovana nova romunska delegacija, druga romunska delegacija pa je že odpotovala iz Bukarešte zaradi gospodarskih pogajanj v Španiji in Portugalski. V tej delegaciji sta tudi dva predstavnika Romunske narodne banke.

Predelovanje konoplje v Bolgariji

Pri povečanju pridelka industrijskih rastlin v Bolgariji so bili doseženi najboljši uspehi s konopljo. Za delavnice, ki predelujejo konopljo, je zdaj vlada določila kredit od 25,5 milijona levov, ki ga bo izplačala Kmetijska in za družna banka. Kredit je za dobo 7 let in brez obresti.

KLOBUČARNA „PAJK“

 Vam strokovno opreži, preoblika in prebarva Vaš klobuk, da izgleda kot nov. — Lastna delavnica. — Zaloga klobukov. — Priporoča RUDOLF PAJK, LJUBLJANA Sv. Petra cesta št. 38 Miklošičeva cesta št. 12 (Nasproti hotela Union)

Denarništvo in zavarovalstvo

Razdelitev bivših jugoslovanskih državnih bank

V hrvatskem uradnem listu je bilo objavljeno besedilo zaupnega protokola, ki so ga v lanskem septembru podpisale Nemčija, Italija, Hrvatska, Bolgarska in Madžarska o razdelitvi bivših jugoslovanskih bank: Drž. hipotekarne banke, Priv. agrarne banke, Znanstvene banke in Poštne hranilnice. Po tem protokolu so se podpisnice dogovorile, da se vse te banke razdele med države, ki so si razdelile bivše jugoslovansko ozemlje, in sicer v najozjem sodelovanju s centralami in podružnicami teh zavodov ter s pristankom pristojnih uradov.

Vsa aktiva teh zavodov se morajo skrbno čuvati. Vsaka država prevzame aktiva, ki se morejo z njenega ozemlja najbolje upravljati in realizirati, hkrati tudi s pripadajočimi jamstvi. Isto velja glede pasiv. Pri tem se mora posebno paziti na to, da ne ostanejo in ne nastanejo nikake meddržavne dolgovne obveznosti. Pri aktivih redoma odloča sedež ali bivališče glavnega dolžnika, pri pasivah pa sedež ali bivališče glavnega upnika. Če je nepremičninsko jamstvo, potem redno odloča tega nepremičnine.

Da se doseže hitra ureditev aktiv in pasiv se terjatve in dolgovi vseh starih bank do bivše jugoslovanske države in njenimi fondji kompenzirajo.

Uspešna koncentracija bank v Protektoratu

V zadnjih dveh letih izvedeno koncentracijo bank in denarnih zavodov se je doseglo v Protektoratu znatno znižanje števila denarnih zavodov. Število delniških bank je od 1. 1941. padlo od 19 na 17, njih podružnic pa od 191 na 81. Drugačen je bil razvoj pri hranilnicah. Dočim se je njih število zmanjšalo za 5 na 168, se je število njih podružnic zvišalo za 15 na 161. Število kmetijskih okrajnih posojilnic se je znižalo od 128 na 121, njih podružnic pa od 107 na 90. Število splošnih zadružnih posojilnic je padlo za 336 na 548, dočim pa je padlo število kmetijskih podeželskih posojilnic le od 3340 na 3028. Skupno število vseh glavnih zavodov in njih podružnic je nazadovalo od 5157 na 4445.

Kreditni za javna dela na Madžarskem

Generalna direkcija za ceste pri madžarskem prometnem ministrstvu je dobila pri poštini hranilnici 400 milijonov pengő kredita, ki bo omogočil izvedbo letošnjega delovnega načrta na državnih cestah. Posojilo se bo odplačevalo v šestih mesečnih obrokih od 1. maja 1944 dalje.

Mestni vodovod v Budimpešti pa je dobil za svoje nove naprave posojilo v znesku 300 milijonov pengő, ki bo vrnjeno v desetih letih.

Italijanski finančni minister je odredil, da se zavora nad romunskimi dobroimetji ukine, ker so zopet nastopili normalni gospodarski in finančni odnosi med Italijo in Romunijo.

Pri šestih vodilnih pariških velebankah so narasle v preteklem poslovnem letu vloge za 24% na 140 milijard frankov. Ta prirastek na pasivni strani je v skladu s povečanjem posesti državnih posojil za 20 milijard frankov. Nove emisije državnih posojil v skupnem znesku 60 milijard fr., so za eno tretjino prevzele velebanke.

Svedska banka C. G. Cervin je te dni prenehala poslovati. Bila je združena z zasebno banko na Švedskem. Banko je prevzela Skandinaviska banka. Kot vzrok prodaje banke se navaja negotovost glede bodoče bančne politike po svetu.

Hrvatsko bančništvo

Zakonska zaščita za denarne zavode je na Hrvatskem — o čemer smo že na kratko poročali — s 30. junijem 1944. odpravljena. Ob tej priliki je objavil »Südost-Echo« daljši članek o hrvatskem bančništvu, iz katerega posnemamo:

Banke so bile pred izbruhom gospodarske krize ena najpomembnejših aktiv Hrvatske. Vprašanje je, če bodo hrvatske zasebne banke še kdaj dosegle tako visoko stopnjo.

število bank	kapital	rezerve	vloge	menice	debitorji	kreditorji
40.000	—	77.565	12.493	64.908	—	—

Posebno značilno v tej tabeli je veliko zaupanje, ki se kaže v ne navadnem povečanju vlog in upnikov, ki so znašale v letu 1928. približno 4.4 milijarde din. V primeru bodi navedeno, da je znašal to leto ves jugoslovanski redni državni proračun 7,5, z dodatnimi in izrednimi izdatki pa 12 milijard din. Na drugi strani so banke investirale dolgoročno več ko tri milijarde din, kar je bilo ob izbruhu krize precej nevarno.

Glede položaja hrvatskega bančništva v bivšem jugoslovanskem denarništvu pravi uvodoma navedeni list naslednje: V letu 1919. torej še pred inflacijo, so imele vse jugoslovanske banke obratnega kapitala (lastna in tuja sredstva) 489.8 milijona din, od česar je odpadlo na sedanje hrvatsko

Središče vsega bančnega prometa na Hrvatskem je Zagreb. Od tu je bilo vse hrvatsko ozemlje prepreženo s podružnicami. Zagreb je dobil s Prvo hrvatsko štedionico že leta 1847. svoj prvi denarni zavod, ki je ostal polnih 21 let brez vsake konkurence. Šele leta 1868. se je ustanovila Hrvatska eskomptna banka. Kasneje pa se je hrvatsko bančništvo neprimeroma hitreje razvijalo, kakor se vidi iz naslednjih števil:

	1847	1900	1910	1918	1922
	v milijonih				
gld.	1	8	23	23	28
kron	40.000	16.2	40.4	102.7	424.4
kron	—	4.3	18.5	66.5	166.3
din	77.565	43.6	165.6	714.7	2823.4
din	12.493	24.0	76.2	34.1	982.4
din	64.908	9.9	74.0	486.6	2088.8
din	—	8.4	23.6	131.9	1605.8

ozemlje 330.9 milijona ali 67.54%. Srbija je takrat še trpela od povojnih posledic in je na Srbijo in Črno goro prišlo od gornje vsote le 6.69%. V Beogradu so seveda delali za spremembo tega stanja in v letu 1928. je od vsega kapitala v višini 1989 milijonov prišlo na Hrvatsko le 945 milijonov ali 47.5%. Ta znesek se je mogel smatrati kot zadovoljiv, ker je med tem nekaj hrvatskih bank propadlo. V splošnem pa se je moglo označiti hrvatsko bančništvo kot zdravo. Nevaren pa je bil razvoj likvidnosti hrvatskih denarnih zavodov, ker je bila njih likvidnost precej nižja ko slovenskih denarnih zavodov, vendar pa višja ko v Srbiji. O likvidnosti hrvatskih bank se razvidi iz naslednjih števil:

	1921		1928	
	v milijonih din		v milijonih din	
	blago in terjatve	skupna aktivna	blago in terjatve	skupna aktivna
		v %		v %
Hrvatska in Slavonija	190.0	998.7	19.0	436.3
Bosna in Hercegovina	22.1	138.4	26.6	101.7
Dalmacija	2.9	35.4	8.2	17.0
Srbija in Črna gora	74.1	1131.6	6.5	167.3
Slovenija	17.0	85.7	20.0	392.7
			1527.2	25.3

Živilska industrija na Slovaškem

V slovaškem gospodarstvu na važnem, med ostalimi industrijskimi panogami pa na prvem mestu je živilska industrija, ker je dobro založena z domačimi surovinami. Po povprečju zadnjih let je »Südost-Echo« položaj te industrije orisal takole:

Sladkorna industrija, ki ima na razpolago 7 tovarn, je med kampanjo 1940./41. predelala okrog 3.69 milijona metrskih stotov sladkorne repe ter producirala okrog 639.000 metrskih stotov sladkorja. Ker je domača letna potrošnja okrog 520.000 metrskih stotov ali 14.5 kg sladkorja na prebivalca, ostane tej industriji v normalnih razmerah vsako leto precej proizvodnje za izvoz.

Za izvoz dela tudi industrija špirta, ki uporablja poleg sladkorne repe predvsem krompir. Njena povprečna letna proizvodnja je 195.000 hl, domačo potrošnjo špirta pa cenijo na 160.000 hl. Z industrijo špirta je v zvezi proizvodnja likerjev in žganja. Za likerje je okrog 170, za žganje pa 35 obratov.

Pivovarne so producirale l. 1939. okrog 333.000 hl, naslednje leto pa že 450.000 hl piva, zdaj pa je proizvodnja seveda manjša zaradi drugačne uporabe najvažnejše surovine ječmena. To velja tudi za industrijo slada, ki je imela prej skoraj 90% svoje proizvodnje na razpolago za izvoz. Pivovarn je 11,

slad pa izdeluje 6 manjših in 3 večji obrati z letno kapaciteto po 2000 do 2200 vagonov.

Škrob izdeluje 9 obratov, ki so imeli v normalnih razmerah okrog 1600 ton skupne letne proizvodnje, od katere je ostalo za izvoz okrog 600 ton. Pri vsej konkurenci se je slovaški škrob dobro uveljavljal na tujih tržiščih, zdaj pa je izvoz škroba zaradi vojnih ovir močno omejen.

Najnovejša panoga slovaške živilske industrije je proizvodnja nadomestkov kave, ki je zdaj omejena na uporabo cikorijske. Od pridelka l. 1941. je dobila ta industrija okrog 800 vagonov korenin cikorijske, v naslednjih letih pa nekaj več. Za domačo potrošnjo pridelka Slovaška dovolj cikorijske, tvornice kavnih nadomestkov pa so tako dobro opremljene, da bi lahko delale tudi za izvoz.

Dobro so urejene tudi tvornice mesnih izdelkov, ki so v normalnih razmerah na teden predelale meso od 700 svinj in 130 goved. Zdaj je proizvodnja seveda močno omejena. To velja tudi za konzervno industrijo, ki je dajala prej na teden do 50 ton mesnih konserv. Izdelovanje sočivnih in sadnih konserv se še ni moglo razviti, ker ni na razpolago potrebnih strojev.

Pomanjkanje strojev in surovin ovira tudi proizvodnjo rastlinskih maščob, ki je zelo važna, ker je

Kasneje se je povsod razen v Sloveniji denar investirala brez ozira na likvidnost, kar je povzročilo polom in njegove posledice je občutila tudi Slovenija. Najbolj pa so bile prizadete hrvatske banke. Ni šlo pa tu le za materialno izgubo, temveč glavna posledica je bila izguba zaupanja, kar je povzročilo kopičenje denarja doma. Na drugi strani pa so se dvignile vloge v državnih zavodih in tako so narasle vloge v jugoslov. Pošt. ni hranilnici od 36,3 milijona v letu 1928 na 1 milijardo din v letu 1941, vloge Drž. hip. banke pa v istem času od 450 na 1182 milijonov din. Od teh vlog je odpadel znaten del na vloge iz Hrvatske.

O vprašanju, če bi se mogel moratorij za banke v bivši Jugoslaviji preprečiti, se je že mnogo razpravljalo. S hrvatske strani se je dostikrat poudarjalo, da bi pravočasna intervencija Narodne banke mogla moratorij preprečiti. Z današnje perspektive se sicer ne more čisto odkloniti misel, da je Beograd zavestno škodoval hrvatskemu bančništvu, vendar pa je mogoče, da so odločevali drugi oziri, ker se je ravno takrat hotela izvesti energična deflacija. Če je to vprašanje še odprto, pa se mora reči, da se je treba čuditi, s kakšno brezbriznostjo se je po proglasitvi moratorija obravnavale le bančni problem, temveč tudi vprašanje kmetijske zadolžitve. Tu je napačna politika preprečila vsako hitro in končno rešitev in izdal so se le polovičarski ukrepi, ki so bili nekoristni. Šele nova hrvatska vlada je imela pogum, da je za nezdravim razvojem potegnila črto in napravila konec razvoju, ki je bil hrvatskemu gospodarstvu le v škodo.

Ali ste že poravnali naročnino?

Slovaška slabo preskrbljena z maščobami. Na leto potrebuje Slovaška okrog 32.000 ton masti, sama pa ima od tega na razpolago samo kakih 16.000 ton.

Po svoji kapaciteti najmočnejša je na Slovaškem mlinska industrija, ki ima okrog 20 velikih ter približno 1780 srednjih in malih obratov. Kapaciteta teh obratov, ki dosega skoraj 100.000 vagonov, je prevelika ne samo za domačo porabo in potrebo, temveč tudi za ves slovaški žitni pridelek. Tudi v normalnih razmerah in pri dobrih žetvah se izkorišča kapaciteta mlinske industrije samo do 40%, z intenzivnejšim obdelovanjem in pridelovanjem pa se bo izkoriščanje seveda precej povečalo in bo prišla tudi ta industrijska panoga v pravi sklad s kmetijsko proizvodnjo.

Iz teh podatkov je razvidno, da ima živilska industrija na Slovaškem ugodne pogoje za svoj obstoj in da bo imela velike uspehe, ko ne bo več ovir, ki so zdaj prekinile začasno njen razvoj.

Kredit za bolgarske državne rudnike

Bolgarska kmetijska in zadržna banka bo pod državnim jamstvom dala ministrstvu za trgovino in industrijo na razpolago 300 milijonov levov za nabavo potrebnih strojev v državnih rudnikih. Ta kredit je bil potreben predvsem zaradi tega, ker je prišlo pod državno upravo več privatnih rudnikov, ki jih je treba razširiti in tehnično izpopolniti.

Madžarska zunanja trgovina

Iz pregleda zunanje trgovine v letu 1943. navaja »Südost-Echo« naslednje podatke, ki so značilni za gospodarsko stanje Madžarske:

Vrednost izvoza je bila 1288 milijonov pengő (prejšnje leto 1141 milijonov, vrednost uvoza pa se je zvišala od 923 na 1148 milijonov. Ker se je od decembra 1942. do decembra 1943. indeks cen v trgovini na debelo na Madžarskem za kmetijsko proizvodnjo zvišal od 151 na 222,8, je jasno, da se je izvoz kmetijskih proizvodov precej zmanjšal, čeprav se je zvišala njegova vrednost. Indeks cen v trgovini na debelo se je za industrijske surovine in izdelke zvišal v enem letu od 167 na 255 in je tako zmanjšal tudi izvoz surovin in industrijskih izdelkov, čeprav se je kakor pri kmetijski proizvodnji njegova vrednost precej zvišala.

Madžarska narodna banka je v svojem letnem poročilu navedla, da se je vrednost vsega izvoza agrarne proizvodnje zvišala za 9%. Ker pa je bil močno omejen izvoz živalskih produktov, se je vrednost izvoza samih rastlinskih proizvodov zvišala za 51%. To je predvsem posledica dobre lanske žetve, ki je po treh letih Madžarsko spet uvrstila med izvoznike žita. Žito so izvažali v Nemčijo, Italijo, Svico in Finsko, izvozne količine pa so bile daleč od nekdanje stopnje, ko je prišla na žito ena tretjina vsega madžarskega izvoznega izkupička.

Pri madžarskem izvozu se je razmerje med predelano in nepredelano kmetijsko proizvodnjo spremenilo tako, da ima prva prednost, kar se vidi tudi v uspešnem razvoju konzervne industrije. Ko so morali omejiti zaradi slabe žetve izvoz žita, so povečali in pospešili izvažanje posušenega sočivja in konserv ter tako spremenili strukturo agrarnega izvoza, ki je zavzel tudi lani približno polovico vsega madžarskega izvoza.

Kakor pri izvozu, tako se tudi pri uvozu ne da iz objavljenih podatkov ugotoviti pravo razmerje med njegovo vrednostjo in njegovo količino. Ugotoviti bi se dalo to samo pri prometu z Nemčijo, ki ima pri vsej madžarski zunanji trgovini delež za približno 50%, ker tam v pogledu cen ni bilo večjih sprememb.

Leta 1942. je bil samo meseca junija madžarski uvoz večji ko izvoz, lani pa je bil uvoz pet mesecev po vrsti večji ko izvoz, ki je močno narasel šele proti koncu leta. Izvoz je bil največji novembra in decembra po pregledu in razdelitvi pridelkov.

Proizvodnja alkoholnih pijač v Turčiji

Turška monopolna uprava, pod katero spada tudi vino ter vse alkoholne pijače razen navadnega žganja, hoče proizvodnjo alkoholnih pijač znatno povečati. Posebno pozornost posveča kletarstvu, da bi se dosegla proizvodnja kvalitetnega vina. Vinski proizvod je bil l. 1939. blizu 6, lani pa 8,5 milijona litrov. V zadnjih letih napreduje prav dobro proizvodnja žganih pijač. V tovarnah monopolne uprave izdelujejo razne likerje po francoskih receptih. Lanska proizvodnja žganih pijač je bila 19 milijonov litrov. Na slivovko in ostalo tako zvano mehko žganje, ki se producira v zasebnem gospodarstvu, je prišlo od tega 8,5 milijona litrov. Likerje in druge alkoholne pijače izvažata Turčija v Irak, Sirijo, Palestino in Egipt, odkoder je prišlo že za letos precej novih naročil.

Modna konfekcija za dame in gospode

Fran Lukič

Ljubljana Stritarjeva ulica števil. 9

50 let srbskega zadružništva

Konec marca l. 1894. je bil v vasi Vranovo pri Smederevu ustanovljen občni zbor Kmetijske kreditne zadruge, ki je bila prva zadružna ustanova v Srbiji. Ustanovljen jo je Mihajlo Avramović, ki je zdaj predsednik Glavne zveze srbskih kmetijskih zadrug. V tej zvezi je bilo že v začetku stoletja včlanjenih 244 zadrug. Leta 1940. je bilo v zvezi 3687 zadrug, l. 1941. pa jih je ostalo v Srbiji 2337. Zdaj je število srbskih zadrug naraslo na 2626. Glavna zadružna zveza ima tudi nekaj industrijskih podjetij, med katerimi so mlinci na prvem mestu.

Za napredek vseh panog srbskega kmetijstva imajo zadruge največje zasluge, uspešno pa se udeležujejo tudi v prosoh zdravstva in kulture.

Nemška proizvodnja rjavega premoga

Nemški premogovniki rjavega premoga so bili lani zopet polno zaposleni in so mogli v polni meri izkoristiti svojo kapaciteto tako glede proizvodnje premoga ko briketov. Kljub lastni znatni potrošnji se je mogel rjavi premog tudi v večjem obsegu izvažati. Enako ugodni rezultati se kažejo tudi za letošnje leto. Prodajne cene so ostale vse leto neizpremenjene in tudi v bodoče ni za domačo potrošnjo pričakovati spremembe cen. Zaradi pomanjkanja prikladnih delovnih sil se niso mogla ležišča rjavega premoga globoko v zemlji v enaki meri proučiti ko prejšnje leto. Od upravnih svetov predlagane dividende ostanejo neizpremenjene.

Pogozdovanje v Grčiji

Grški kmetijski minister je zelo podrobno govoril o pogozdovanju Grčije in med drugim dejal: Zaradi velikanskega pomanjkanja drv v zadnjih letih so se gozdovi v bližini mest skoraj popolnoma posekali. Zaradi tega je bilo grško kmetijsko ministrstvo prisiljeno, da je zaradi že nastale in še pričakovane finančne in kmetijske škode naročilo vsem gozdnim uradom, da si takoj nabavijo čim večje število sadik. Nato se bo takoj začelo splošno in čim obsežnejše pogozdovanje.

Kredit za romunsko industrijo

Romunski državni kreditni zavod za industrijo je v zadnjih dvajsetih letih posodil romunskim industrijskim podjetjem 74,5 milijarde lejev, s čimer sta bili približno kriti dve tretjini kreditov, ki so bili potrebni romunski industriji v tej dobi. Lani je industrija prosila za 23,3 milijarde, dobila pa je 17 milijard. Tekstilna industrija je dobila okrog 6, metalurški 5, industrija zemeljskega olja blizu 2 in pol milijarde, ostanek pa so si delile lesna, živilska in usnjarska industrija.

Pregled madžarske konservne industrije

Po predlogu, ki je bil sestavljen v ministrstvih za kmetijstvo, industrijo in prehrano, je madžarska vlada izdala zakon, ki določa pregled in nadzorstvo vse konzervne industrije v deželi. Vsi obrati bodo pregledani do konca aprila in dovoljenja za dobavo surovin ter za izvoz izdelkov, bodo potem dobivali le oni obrati, ki ustrezajo vsem določbam novega zakona. Ta pregled madžarske konzervne industrije je bil uveden zaradi tega, ker se je izkazalo, da je v tej industrijski panogi preveč obratov in da so med njimi tudi taki, ki živil sploh ne konservirajo, temveč samo kot posredniki iščejo dobičke pri dobavi in pri izvozu. Nepotrebna podjetja konzervne industrije hočejo odpraviti tudi zaradi tega, ker so slabo vplivala na politiko cen ter na kakovost izdelkov.

Problem delovne sile v španskem gospodarstvu

Španska gospodarska politika ima danes dva cilja: industrializacija dežele, da se izvede za časa državljanske vojne postavljeni avtarkični program ter racionalizacija in dvig donosnosti španskega kmetijstva. Nova svetovna vojna je nujnost tega programa še jasneje predložila vsem Špancem.

Zagovorniki industrializacije naglašajo zlasti, da je mogoče samo z njo dvigniti nizko življenjsko raven španskega prebivalstva. Z dvigom kmetijstva da se to ne more doseči. Dosedanji poskusi industrializacije niso dali pravega uspeha, ker je bila sprejemljivost španskega trga za industrijske izdelke silno omejena. To se je zlasti videlo v železni in jekleni industriji. Mala sprejemljivost španskega trga je bila zlasti posledica nizkih hektarskih dohodkov povprečne španske zemlje. Kupna moč španskega ljudstva se kljub zvišanemu cenam za kmetijske pridelke ni zboljšala, ker so med tem padle mezde industrijskega delavstva. Samo sedanja vojna konjunktura je morda nekoliko zboljšala kupno moč španskega ljudstva.

Če se primerja donosnost španske zemlje z donosnostjo zemlje v drugih državah, potem so teoretično še velike možnosti za zvišanje španske kmetijske proizvodnje. Praktično pa je stvar precej težavnejša, ker primanjkuje v Španiji gnojil in kmetijskih strojev. Poleg tega pa španski kmet odklanja mehanizacijo kmetijstva, ker tudi nima za to potrebne naobrazbe, vrhu tega pa je tudi agrarni kredit čisto nerazvit, brez tega pa je nabava strojev skoraj nemogoča.

Tako dvig industrije ko tudi dvig kmetijske proizvodnje pa ovira pomanjkanje delovnih sil. V nekaterih izrazito agrarnih okrajih, v katerih vladajo v socialnem oziru še precej patriarhalne razmere, se pojavlja zaradi vedno večjega bega z dežele pomanjkanje kmetijskih delavcev. Vlada je zato že bila prisiljena, da je izdala posebne ukrepe proti begu z dežele. V zadnjem času je tudi Falanga proglasila geslo proti begu z dežele. Znani gospodarski list »Economía Mundial« pa je v uvodniku opozarjala na žalostne posledice bega z dežele. So pa tudi še kmetijski okraj, ki imajo primeroma veliko sezonsko brezposelnih kmet-

skih delavcev, kar pa je bolj posledica španskih življenjskih pogojev in se n. pr. v Nemčiji ti brezposelni ne bi mogli označiti kot čisto brezposelni ljudje. Preseleitev kmetijskih delovnih sil v kraje, ki trpe pomanjkanje na delovnih silah, se dosedaj še ni posrečila, razen da so šli galicijski kosci ob žetvi na andaluzijska veleposelstva.

V industrijskem sektorju se je dosedaj pojavljalo pomanjkanje delovnih sil le glede izučeni delavci, dočim brezposelnost po uradnih izjavah nima več posebnega pomena. Samo tako se more razumeti, če se aktivni generalni tajnik zavoda za proučevanje gospodarstva Paris Eguilaz, ki je tudi odločen pristaša posledne industrializacije, javno izreka proti splošnemu zatiranju bega z dežele. Pač pa zagovarja, da se usmerja delovna sila z dežele načrtno v industrijske kraje, ker je v tem pogoj za industrializacijo dežele. Izpadek delovnih sil na deželi bi se moral po njegovem mnenju nadomestiti z mehanizacijo kmetijskega dela. Na ta način ne bi se dvignila le pri enako visoki proizvodnji življenjska raven na deželi ostalega prebivalstva, temveč bi se dobilo tudi potrebno število delavcev za izpolnitev industrije. Tudi življenjska raven industrijskih delavcev bi znatno presežala raven bivšega kmetijskega prebivalstva ter bi se tako kupna moč vsega ljudstva znatno dvignila, s tem pa tudi sprejemljivost španskega trga za industrijske izdelke.

Ravno razbremenitev dežele od dela agrarnega prebivalstva je po mnenju Parisa Eguilaza dokaz gospodarskega in socialnega napredka kake dežele. Po njegovih računih bi moglo špansko kmetijstvo pri napredujoči mehanizaciji dati mestom 7 do 8 stotisoč delavcev. Te pa bi mogla mesta sprejeti šele po daljšem času, ker so v ta namen potrebne velike investicije kapitala v industrijo, promet, ladjedelstvo, javna dela itd.

Še pred dvema desetletjema ni nihče v Španiji razpravjal o vprašanju delovne sile v španskem gospodarstvu, danes pa je to vprašanje postalo odločujoče važnosti tako za dvig kmetijstva ko za industrializacijo dežele.

(Po »Reichu«.)

Visoka konjunktura za nevtralno brodogradnjo

Veliko pomanjkanje ladijske tonaze se kaže vidno tudi v visokih ladijskih prevozninah. Te so postale že tako visoke, da je postal prevoz blaga po morju prava zlata jama. Tako je bil pred kratkim ponuden v La Plati prevoz tone žita po ceni 95 dolarjev v Genuo oz. po ceni 75 dolarjev na Portugalsko, kar ustreza ceni 175 mark. To pomeni, da bi ladja z nosilnostjo 4000 ton, kar ustreza tovrstni ladji z 2500 brt, dobila za prevoz blaga v Evropo približno 700.000 mark, pri čemer pa zavarovalni in razni drugi dodatni stroški niso všteti. Pri povratku bi dobila ladja za prevoz blaga zopet 700.000 mark, torej skupno za eno samo vožnjo čez Atlantsko morje tja in nazaj skoraj 1.500.000 mark. Če se odštejejo vsi stroški, bi vendarle ladja zaslužila neto 1 milijon mark. Ker bi mogla ladja na leto napraviti 5 do 6 takih voženj, bi zaslužila za svoje lastnike 5 do 6 milijonov mark. Razumljivo je zato, da se na vse načine pospešuje gradnja novih ladij. Po španskih računih velja gradnja nove ladje od 4300 do 4500 pezet za to no ali približno 1000 mark. Parnik s 4000 tonami nosilnosti bi torej veljal približno 4 milijone mark. To se ujema tudi z ameriškimi računi, po katerih velja nova ladja 365 dolarjev ali 900 mark za tono.

Pri čistem dobičku 5 milijonov mark bi se torej nova ladja plačala že manj ko v enem letu.

Zato se ni čuditi, če preživljajo ladijske družbe zlasti nevtralnih držav visoko konjunkturo. Tako so španske ladijske družbe dosegle v l. 1938. komaj 16 milijonov zlatih pezet kosmatih dohodkov, l. 1940. pa že 56 milijonov in leta 1942. pa celo 130 milijonov zlatih pezet. Pri tem pa se mora upoštevati, da je španska trgovinska mornarica relativno majhna. Podobno so se povečali tudi dohodki švedskih ladijskih družb. V letu 1942. so prešli švedski brodarji od prevoza tovorov 448,5 milijona švedskih kron, v l. 1943. pa so se ti dohodki zvišali za 44,5 milijona švedskih kron.

Pridelovanje sladkorne repe na Madžarskem

Nasadi sladkorne repe so bili lani na Madžarskem povečani za 10% na ta način, da sta se 2% od vseh obdelanih zemljišč, ki obsegajo več ko 300 orolov, morali uporabiti za kulturo sladkorne repe. Letos bodo vsi lanski nasadi povečani spet za 10%. Vlada je tudi odredila, da morajo sladkorne tovarne izplačevati pridelovalcem pred kampanjo primerne predujme.

Zamenjevalna trgovina na Hrvaškem pod državnim nadzorstvom

Da bi omejila divjo zamenjevalno trgovino, se je hrvaška država sama vmešala v to trgovino. Združil je vse te kupčije v velekupčije ter s tem preprečil, da bi kmetom po oddaji obveznih oddaj še preostali pridelki ne prišli po nekontroliranih cenah na najbolje plačujočega partnerja za zamenjavo. Kakor poroča »Deutsche Volkswirtschaft«, je vodilni organ teh zamenjevalnih kupčij ministrstvo za kmetijstvo, ki je za izvrševanje teh poslov pooblastilo pet oddelkov. Vsak teh oddelkov zamenjuje proizvode svojega delovnega območja, n. pr. strokovna skupina za perutnino in divjačino te proizvode. Zaračunavajo in cenijo se ti proizvodi po uradno določenih naj-

višjih cenah. Saldi se poravnajo. V poštev pride naslednje blago: mleko, surovo maslo, sir, jajca, perutnina, žito, stročnice in krompir. Država zamenjuje to blago za sol, tobak, cigarete, cigare, obrtne in industrijske izdelke, ki jih kmet potrebuje. Po posebni izvršilni naredbi sme kmet zahtevati za 100 kilogramov žita ali 50 kg fižola ali graha ali za 400 kg krompirja ali za 100 l neposnetega mleka ali 6 kg surovega masla ali 4 kg svinjske masti zahtevati: 1. ali 200 cigaret ali ustrezajočo količino tobaka s papirčki in 4 škatlice vžigalic, ali 2. 5 kg soli ali 3. 100 cigaret, 2 škatlice vžigalic in 2,5 kg soli ali 2 kg sladkorja.

Industrija v Galiciji

»Südost-Echo« piše, da je bilo gospodarstvo Galicije ob nastopu nemške uprave v jeseni l. 1940. v velikem neredu. Vsi obrati so bili podzavljani, gospodarske organizacije pa še niso bile preurejene. V deželi je našla nemška uprava velik upravni aparat brez vodstva, povsod pa je manjkalo tudi sposobnih delovnih moči, ker so sovjetski oblastniki najboljše delavce odpeljali in razgnali. Veliko in uspešno delo nemške uprave lahko dobro presodijo poznavalci razmer, kaže pa se tudi v storitvi obratov, ki so po večini spet v privatnih rokah ali pa pod vodstvom, ki v polni meri upošteva privatno iniciativo. Velike indu-

strije Galicija sicer nima, zelo uspešni pa so obrati za predelovanje lesa in kož. V lesni industriji se uspešno uveljavlja izdelovanje pohištva, uspeh usnjarstva pa je razviden tudi iz tega, da je tovarna strojil svojo proizvodnjo iz mirne dobe povečala že za 50 odstotkov. V polnem obratu so tudi tvornice obutve.

Tovarne mesnih in rastlinskih konzerv so imele lani štirikrat večjo proizvodnjo ko l. 1941., v vojnem gospodarstvu so zelo važni obrati kovinske in kemične industrije, ustanovljeni pa so bili tudi številni obrati za cement, apno in keramiko.

Kitajske delavske rezerve

V kitajskem kmetijstvu prevladujejo mali obrati in ker ogromna dežela nima primerne industrije, so rezerve delovnih moči tako ogromne, da na vsem svetu ne najdemo primerne. Delovna moč tudi nikjer na svetu nima tako nizke cene kakor na Kitajskem. Delovni pogoji se ne dajo zboljšati predvsem zaradi tega, ker je kitajski delavec v splošnem neizvežban, neizučeni in ker tudi nima priložnosti, da bi se izvežbal. V primerjavi s številom delovnih moči je število delavskih strokovnih šol malenkostno.

Povprečna velikost kmečke posesti je po enem računu 2,13, po drugem pa 1,49 ha, zaradi česar pride pri kmetijski proizvodnji delo strojev le malo v poštev. Še manjša kakor v kmetijstvu je storitev kitajskega delavca v industriji. »Das Reich« navaja, da prekaša ameriški rudar kitajskega pri storitvi do dvajsetkrat, v kamnolomih pa doseže kitajski delavec eno šestino, največ pa eno četrtino storitve ameriškega delavca.

Kitajsko kmetijstvo daje na razpolago vedno večje delavske rezerve. Strokovnjaki menijo, da

ima Kitajska 4 milijarde mou (1 mou = 666,7 kvadratnih metrov) za kmetijsko proizvodnjo uporabljive zemlje, od tega pa je obdelano samo 1,5 milijarde mou. Pa če bi tudi obdelali vso zemljo, ki jo smatrajo za uporabljivo, bi pri tem še ne mogli zaposliti ogromnih delavskih rezerv, ki so pri velikih presežkih rojstev neizčrpne. Veščaki so izračunali, da se bo kitajsko prebivalstvo v 138 letih podvojilo, če ostane pri sedanjem razmerju med rojstvi in umrljivostjo. Da bi se preveliki pri-rastki prebivalstva zaježili, so nekateri kitajski učenjaki že predlagali, naj bi se prepovedale pre-zgodnje poroke, ki so že od nekdanj običajne pri kmečkem prebivalstvu. Najnižja starostna meja za ženinine naj bi bila 21 ali 25, za neveste pa 19 let. Z uveljavo takih predlogov pa prevelike delavske rezerve še ne bodo odpravljene, zmanjšati bi jih mogla samo zaposlitev v industriji, pri čemer pa je potrebna tudi primerna stopnja splošne in strokovne izobrazbe kitajskega delavca, ki tak, kakršen je zdaj, v industriji ne bi mogel opravljati uspešnega dela.

Nadaljnja omejitev potrošnje električnega toka v Italiji

Po sporočilu republikansko-fašističnega ministrstva gospodarskih korporacij je postala v Italiji razen v operacijski coni Jadransko Primorje potrebna nadaljnja omejitev potrošnje električnega toka. Vsa podjetja v provincah Piemont, Lombardija, Treh beneških, Liguriji, Emiliji in Romagni morajo poleg po 1. marcu uvedene dneva počitka mirovati še en dan, ne da bi smeli v drugih dneh podaljšati delovni čas. Ta predpis ne velja za podjetja, ki sama proizvajajo potrebni električni tok. Če pa so priključena na celotno omrežje, veljajo tudi za nje splošne določbe. Ev. prosti tok morajo dati elektrarnam, na katere so priključena, na razpolago. Tedenski počitek pa ne velja za naslednje obrate: cestno železnico, omnibus, žične železnice, državna podjetja

ko železnice, telefon, telegraf, radio, plinarne, elektrarne, vodovode, zbiralna podjetja smeti in odpadkov, hladilnike, pekarije in za druga živilska podjetja.

Udeležba romunske države v zasebnem gospodarstvu

31. decembra 1943 je bila romunska država udeležena v domačem zasebnem gospodarstvu z 8,5 milijarde lejev, od česar je odpadlo 6,5 milijarde na državno posest delnic, ostalo pa na državno udeležbo pri podjetjih (zlasti pri zadrugah) v drugi obliki. Najbolj je država udeležena v metalurški industriji, kjer znaša skoraj 3,3 milijarde lejev. Slede razni kreditni zavodi z državno udeležbo 900 milijonov, rudarska industrija z 800, transportna podjetja s 430 in živilska industrija s 300 milijoni lejev. Uprava državnih delnic je v rokah Državne finansijske in amortizacijske blagajne.

Ivan Lah:

Razvojna nagibnost oblike zavarovalnega podjetja

(Inavguralna disertacija g. Ivana Martelanca, ravnatelja Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani, obravnana 15-XII-1943, izšla v samozaložbi, tisk Zadrugne tiskarne v Ljubljani, obseg 136 strani.)

Vsebina disertacije

Zavarovalne posle izvajajo posebna podjetja oziroma ustanove, ki imajo najrazličnejše oblike. Avtor našteva sledeče tipične oblike:

1. Delniška družba.
2. Družba na načelu vzajemnosti.
3. Zavarovalna zadruga.
4. Pomožna blagajna.
5. Posameznik kot zavarovalni podjetnik.
6. Javnopravne zavarovalne ustanove.

Možne so seveda še druge oblike, n. pr. družba z omejeno zavezo, komanditna družba itd., vendar se te oblike ne porabljajo. Pri tej bujnosti oblik nastane samo ob sebi vprašanje, katera oblika zavarovalnega podjetja je najboljša, oziroma, kakor avtor piše, najprikladnejša in najbrabnejša za smotrni razvoj zavarovalstva. Avtor omenja takoj v uvodu, da so znanstveniki in praktiki že večkrat načeli to vprašanje; vendar brez uspeha, in to celo tedaj, ako so se omejili na posamezne panoge zavarovanja in na krajevna in časovna obdobja. Zato smatra avtor za že dognano dejstvo, da absolutno najboljše oblike zavarovalnega podjetja sploh ni in si postavlja za nalogo določiti tisto obliko, kateri se zavarovalstvo v svojem razvoju približuje.

Za rešitev te naloge se avtor poslužuje ne samo kavzalno-teoretičnih, temveč predvsem simptomatično-statističnih metod, kakor jih poznamo iz novejšega preučevanja gospodarskih konjunktur, kar daje njegovemu delu posebno obeležje in obenem že določa razporeditev snovi v treh poglavjih.

V prvem poglavju avtor opisuje razvoj zavarovalnih podjetij od najstarejših zgodovinskih časov do današnje dobe. Zgodovini slovenskega zavarovalstva posveča posebno pažnjo. Verjetno je, da bi se dalo ugotoviti v raznih arhivih še marsikaj drugega zanimivega o zavarovalstvu v Sloveniji.

V drugem poglavju opisuje oblike zavarovalnih podjetij v zgoraj omenjenem vrstnem redu in jih deli na tri skupine. V prvo skupino uvršča kapitalistične zavarovalnice (delniške zavarovalnice in posameznik kot zavarovalni podjetnik n. pr. Lloyd). V drugo skupino šteje zadrugno-vzajemne zavarovalnice (vzajemna zavarovalnica, mala in velika zadruga zavarovalnica ter pomožna blagajna). Bistvena razlika med tema skupinama je v tem, da so kapitalistične zavarovalnice lukrativna podjetja, ki stremijo za dobičkom zavarovateljev, dočim zavarovalna podjetja druge skupine težijo za koristmi zavarovalcev samih in imajo tako izrazito socialno tendenco. V novejšem času je pa opaziti, da se oba tipa zavarovalnic približujeta in izenajčujeta ne samo glede višine premij, temveč tudi glede poslovnih metod sploh. V tretjo skupino spadajo javnopravne zavarovalnice, ustanovljene od oblasti, n. pr. ruska zavarovalnica »Gostrah«. Javne socialne zavarovalnice, ki se bavijo z bolniškim, nezgodnim, pokojninskim in brezposelnim zavarovanjem, omenja avtor le sporedno, očitno zato, da obseg disertacije ne bi preveč narastel.

V tretjem poglavju daje avtor perspektive bodočega zavarovanja na podlagi pojma zavarovalnih silnic, katere delj na notranje in zunanje silnice. Avtorjeva prognoza glede oblike bodočega zavarovalnega podjetja je sledeča:

a) V kolektivizmu bo podjetje nadomestil državni urad.

b) V avtoritarni državi bo izvedena široka koncentracija zavarovalnega podjetništva, kar bo končno verjetno vodilo do velikih poldržavnih ali pa celo državnih zavarovalnih podjetij.

c) V državi, urejeni na stanovski osnovi ali na drugem podobnem načelu, bodo prevladovali manjše stanovske zavarovalnice ali močne centralne zavarovalnice, organizirane na zadrugno-vzajemnem načelu.

Dve državi sta že za sedanje svetovne vojne izdelali posebne socialno-politične programe, ki se pa nanašajo, kakor znano, le na socialno in ne na zasebno zavarovanje. V Nemčiji je izdelal tak načrt dr. Robert Ley, v Angliji pa sir William Beveridge; načrta sta si v marsičem zelo podobna. Avtor trdi dalje, da ima v sedanjem socialnem in gospodarskem redu individualno (zasebno?) zavarovanje večji program kot socialno, s čemer se pa ne moremo popolnoma strinjati. Zato hočemo to

točko podrobneje omeniti pod našo kritiko.

To bi bila kratka vsebina disertacije, v kateri se pa nahaja nekaj netočnosti. Tako n. pr. trdi avtor na strani 38, da je imela znana »Vzajemna pomoč« v Ljubljani obliko zadruga, kar pa ni res. Ta ustanova je bila namreč registrirana pomožna blagajna. Na strani 76, trdi dalje, da Bolgarija ne pozna ustanov, podobnih pomožnim blagajnam, kar tudi ne drži. Bolgarski pravilnik o pomožnih blagajnah v primeru smrti, pokojninskih in drugih pomožnih blagajnah zavarovalnega značaja (»Darjaven Vestnik«, št. 65 z dne 24. VI. 1932) je namreč služil celo za vzorec jugoslovanskemu pravilniku o ustanovah človekoljubnega značaja. — Škoda je, da statistika na strani 101—106 ni dovolj obsežna, kar bi omogočilo z računskimi metodami (regresija, korelacija itd.), ki jih poznamo iz nauke o konjunkturah, sestaviti najbolj zanesljivo prognozo glede oblike zavarovalnih podjetij v bližnji bodočnosti.

Kritika in ocena

Avtor rešuje nalogo, ki si jo je postavil, načelno s statistično-simptomatičnimi metodami, t. j. z naštevanjem in opisovanjem dejstev, namreč zgodovinskega razvoja zavarovanja ter posameznih oblik zavarovalnega podjetja, in sicer predvsem s pravnega, gospodarskega in političnega stališča. Zavarovalno-tehnične strani pri tem skoraj ne omenja, dasiravno mu je (že kot udeležencu XI. mednarodnega kongresa aktuarjev v Parizu 1937) tudi ta znana. Zato tudi ne definira posameznih pojmov, s katerimi operira v svoji razpravi. Tako n. pr. ne daje definicije ne merila za »najprikladnejšo in najbrabnejšo« obliko zavarovalnega podjetja, ki jo omenja takoj v uvodu. Edino pojem zavarovanja definira, in to mimogrede šele ob zaključku razprave, in sicer takole: »Zavarovanje je v nekem pogledu trgovanje z rizikom«. Če je to tako, potem bi morali vsi splošni predpisi trgovinskega zakona veljati tudi za zavarovanje, česar pa ne moremo trditi in razen tega bi morali smatrati igralnice (Monte Carlo) za zavarovalnice, ker tudi one trgujejo z rizikom.

V sledečem hočemo pokazati, v koliko držijo avtorjeva izvajanja in zaključki, ako jih motrimo z zavarovalno-tehničnega stališča, t. j. ako predmetno nalogo rešujemo s kavzalno-teoretičnimi metodami. Pojem zavarovanja hočemo definirati kot s pozitivnimi zakonskimi predpisi sankcionirano stavo, ki ima namen nadomestiti gospodarsko škodo v celoti ali pa vsaj deloma, povzročeno po nepredvidenih vzrokih, na katere interesent ne more ali vsaj ne sme vplivati.* Genus proximum v tej definiciji je stava. Zato mora vsa tehnika in matematika, ki velja za hazardne igre, veljati tudi za zavarovanje samo, o čemer se lahko prepričamo iz vsake knjige, ki govori o verjetnostnem računu in zavarovanju. Lahko pa navedemo celo vrsto analogij (tehničnih in pravnih) med igralnico in zavarovalnico. Za obe podjetji je potrebna oblastna koncesija. Niti igralnica niti zavarovalnica ne moreta začeti s poslovanjem, dokler ne nudita potrebnega jamstva (delni-

* Zavarovanje se definira navadno s pomočjo pojma nevarnosti, ki more povzročiti gospodarsko škodo, in sicer iz čisto pravno-formalnih ozirov. Obveznosti, ki nastanejo iz navadne stave namreč nimajo tako striktnih pravnih obveznosti (neizločljivost, ako je vloga samo obljubljena in ne vplačana oziroma založena) kot pri zavarovalni pogodbi. V tehničnem pogledu pa ni nobene razlike med navadno stavo in zavarovanjem.

ške glavnice, ustanovnega fonda, zadrugnih deležev, varnostnih rezerv itd.) za izpolnjevanje obveznosti. Poziv croupier-a »Messieurs faites vos jeux« ustreza otvoritvi akvizicije zavarovalnih poslov, »Rien ne va plus« sklenitvi zavarovanja, izplačilo dobitka ustreza izplačilu zavarovalnine itd. Differentia specifica je pa dvojna in sicer: 1. zakonski predpisi, s katerimi oblast preprečuje zlorabo in 2. nadomestitev gospodarske škode.

Ze iz same definicije je razvidno, da zavarovanje ni vezano na nobeno podjetniško obliko, kakor avtor pravilno omenja v začetku II. poglavja.

Na podlagi zgornje definicije moramo smatrati za najprikladnejšo in najbrabnejšo ono obliko zavarovalnega podjetja, ki vsako gospodarsko škodo odškoduje v celoti, norma, ki velja tudi kot merilo prikladnosti zavarovanja. Pravilna je avtorjeva trditev v uvodu, da absolutno najboljša oblika ne obstoja, ker največjih rizikov (potresa, vojnih škod) ne more nobeno podjetje v celoti odškodovati. Podobno velja to tudi za majhne in najmanjše rizike, pri katerih upravni stroški konsumirajo prevelik del zavarovalnih premij.

Definicija vsebuje tudi vse tri vrste silnic, ki oblikujejo zavarovalno podjetje: 1. zavarovatelj, ki obrtoma dajejo zavarovanje, predstavljajo prvo vrsto notranjih silnic, 2. zavarovalci, ki za svoje gospodarske potrebe jemljejo zavarovanje, predstavljajo drugo vrsto notranjih silnic, 3. oblast pa, ki daje pravne osnove in nadzira zavarovanje, predstavlja zunanje silnice. Oblike zavarovalnih podjetij so nastale z delovanjem vseh treh vrst silnic. Strinjamo se z avtorjem, da tudi oblika bodočega zavarovalnega podjetja ne bo nič drugega kot rezultanta predmetnih silnic.

S pomočjo silnic si lahko tolmačimo ves zgodovinski razvoj zavarovalstva in razen tega lahko spravimo vse obstoječe oblike zavarovalnih podjetij v enoten sistem, to je snov, katero je avtor obdelal v I. in II. poglavju svoje razprave. Zavarovatelj, ki hoče obrtoma dati zavarovanje, mora predhodno dokazati sposobnost, to je, dati mora zadostno jamstvo za izpolnjevanje svojih obveznosti. Prirodno in lahko umljivo je, da je bil prvi moderni zavarovatelj fizična oseba z velikim premoženjem, namreč Edvard Lloyd, ki je ustanovil, kakor trdi avtor, najstarejšo obliko zavarovalnega pod-

jetja. Riskantnost poslovanja ga je prisilila, da je sčasoma pritegnil svoje bogate sorodnike in tako ustvaril Committee of Lloyd's. Jamstvo se je nanašalo na vse premoženje vseh Lloydov. Sčasoma je postalo tudi tako jamstvo preveč nevarno in tako je nastala umetna gospodarska tvorba, delniška zavarovalnica, pri kateri se nanaša jamstvo izključno na delnice, katerih višino določijo vsak posameznik sam skladno s svojimi premoženjskimi razmerami. Ko tudi to ni več zadoščalo, je nastalo sozavarovanje in pozavarovanje, ki se je razširilo preko državnih meja po vsem svetu. Tako smo dobili vse oblike kapitalističnih zavarovalnih podjetij, ki so jih ustvarile prve notranje silnice. V svojem bistvu niso te oblike nič drugega kakor neko sekundarno zavarovanje, namreč zavarovanje zavarovateljev samih proti gospodarskim škodam, ki jih povzročajo njihovo zavarovalno poslovanje.

Delniški zavarovalnici se najbolj približuje zadrugna zavarovalnica, akoravno jo je izoblikovala druga vrsta notranjih silnic, ki izhaja od zavarovalcev samih. Potrebno je samo delnice nadomestiti z zadrugnimi deleži. Pri tem seveda preide uprava podjetja v roke zavarovalcev, kar predstavlja bistveno razliko med delniško in zadrugno zavarovalnico. Ker so deleži večinoma nizki, je treba večkrat jamstvo povečati z določenimi količinami vplačanih deležev ali pa jamstvo razširiti na vsa premoženja vseh zadrugnikov (zadruga z neomejeno zavezo). Ako nadalje deleže znižamo na ničlo in pridržimo za jamstvo le premoženja vseh zavarovalcev, dobimo iz zadruga vzajemno zavarovalnico, katero po trditvi avtorja lahko uvrstimo pod širši pojem gospodarske zadruga. Ako so nadalje zavarovalci siromašne osebe in ne morejo s svojim premoženjem nuditi zadostnega jamstva, dobimo iz vzajemne zavarovalnice pomožno blagajno, pri kateri se poslovne izgube krijejo z zviševanjem prispevkov ali pa z zniževanjem dajatev.

Vrstni red v tem sistemu oblik zavarovalnih podjetij oziroma ustanov je sicer drugačen, kakor ga našteva avtor v II. poglavju, vendar je pa bolj naraven in sistematičen, ako gremo s stališča jamstva, ki tvori materialno bistvo solidnega zavarovanja. Naglasiti pa moramo, da je šel zgodovinski razvoj oblik zavarovalnih ustanov, katere so ustvarile druge notranje silnice, ravno v obratni smeri, namreč od pomožne blagajne preko vzajemne zavarovalnice do male in velike zadrugne zavarovalnice.

Dočim so prve notranje silnice izoblikovale kapitalistične zavarovalnice strogo v okvirju zavarovalne tehnike, ne moremo tega trditi o zadrugno-vzajemnih zavarovalnicah in pomožnih blagajnah, ki so jih izoblikovale druge notranje silnice. Pomožne blagajne, oziroma vzajemna društva so nastala že v najstarejših časih, trditi smemo, da že v predzgodovinski dobi in sicer brez vsake zavarovalno-tehnične osnove edino na načelu vzajemnega podpiranja članov; šele v novejšem času, ko se je njihov delokrog razširil, so izpopolnile tehnično stran svojega poslovanja in se tako približale kapitalističnim zavarovalnicam. Pri tem so pa te oblike ohranile iste »osnovne principe«, med katere avtor prišteva predvsem cenejšer premije in dokladno kritje. Ker vladajo glede na te pojme pri nas velike nejasnosti, katerih tudi sama disertacija zadosti ne pojasnjuje, smatramo za potrebno navesti nekaj pripomb.

Vsaka stava mora biti pravična, to pomeni, da morajo biti čiste vloge vedno v takem razmerju s čistim dobičkom, da pri velikem številu poslov dohodki igralnice oziroma zavarovalnice ravno krijejo izdatke (izravnanje rizikal). To je takozvani zakon velikih šte-

vil, ki ni samo teoretično, t. j. matematično, temveč tudi empirično z najrazličnejšimi poskusi in opazovanji dokazan. Iz tega sledi, da je višina zavarovalne premije popolnoma neodvisna od oblike zavarovalnega podjetja. Pri svobodni konkurenci morajo biti nadalje že po zakonu ponudbe in povpraševanja tarifi delniške zavarovalnice enaki tarifom vzajemne ali kakršne koli druge zavarovalnice. Ni res in ne more biti res, da znaša za neko določeno zavarovanje premija pri delniški zavarovalnici kot lukrativnem podjetju n. pr. din 1.000.—, pri vzajemni zavarovalnici samo din 900, pri pomožni blagajni kot dobrodelni ustanovi pa samo din 50.—, kakor se je pri nas neštetokrat govorilo, ker bi sicer sčasoma prešli vsi zavarovalci od delniške zavarovalnice k vzajemni in od te k pomožni blagajni. Previsoke premije povzročajo izgubo klientov, prenizke pa finančne težave in končno stečaj. Avtor sicer naglašja, da so v praksi premije delniške in vzajemne zavarovalnice enake, vendar pa trdi, da je pri delniški zavarovalnici zavarovanje zaradi dividend »nujno dražje«. Avtor je evidentno prezrl, da dividenda nastaja predvsem iz donosnosti vplačanega delniškega kapitala, katerega vzajemna zavarovalnica nima, in vrhu tega še iz večje agilnosti, saj vemo, da spreten in marljiv delavec več stori in zasluži kot pa neroden in okoren, zlasti ako se mu ne obeta posebna nagrada. Enakost tarifov zavarovalnic ni torej samo rezultat zgodovinskega razvoja zavarovalstva, temveč apriorni postulat zavarovalne tehnike.*

V zasebnem in še mnogo bolj v socialnem zavarovanju se pri nas še vedno vodijo brezplodne polemike o dveh kritičnih sistemih, namreč: o premijskem (kapitalnem) in dokladnem kritju. Pri prvem sistemu se vplačujejo vnaprej določene (fiksne) premije, po drugem sistemu se pa ob koncu poslovnega leta vsota škod in upravnih stroškov razdeli po določenem ključu med člane. Avtor pravilno omenja, da je sistem dokladnega kritja starejši in da ni nikakor raben za družbe večjega obsega. Kot si ne moremo misliti igralnice, n. pr. loterije, ki bi najprej izžrebala in izplačala dobitke in šele nato začela prodajati srečke, prav tako si ne moremo misliti zavarovalnice, ki bi najprej izplačala zavarovalnine in šele nato začela pobirati zavarovalne prispevke (definicija dokladnega kritja!). Možno je samo, da zavarovalnica kreditira premije, ako zavarovalci dajo zadostno jamstvo, kar pa na zavarovalni tehniki ničesar ne spreminja, ker se v tem primeru smatra, da so zavarovalne premije že vplačane in da so zavarovalci dobili posojila (v višini premij), ki jih zavarovalnica lahko kasneje izterja. Velike zavarovalnice, ki imajo portfeuille po več tisoč polic, se ne morejo spuščati v take kreditne posle, saj vemo, kaj pomeni pri današnjem okornem civilno-pravnem postopku izterjanje tako velikega števila premij. Dokladno kritje nima torej ničesar opraviti z modernim tehničnim uredjenim zasebnim zavarovanjem in je samo zgodovinska reminiscenca podpornih društev. Hišo je mogoče zavarovati proti požaru le, dokler ne pogori (premijsko kritje), obratno pa šele pogorišče daje povod in vzrok za podpiranje pogorelecev (dokladno kritje).

* Paradoks, da čiste vloge oziroma čiste premije pri velikem številu poslov krijejo samo izdatke, a v kljub temu imajo igralnice kot zavarovalnice poslovne dobičke, je v bistvu isti kot paradoks, ki ga najdemo v politični ekonomiji. Produktivski faktorji so, kakor znano, trije: zemljišče, kapital in delo. Podjetnik najame te tri faktorje in plača za to odškodnino, to je zemljiško, kapitalno in delovno rento, a na koncu mu vendar ostane dobiček. Ta paradoks je pojasnjen, pa zato ni potrebno, da izgubljam besede.

Gostilničarski vestnik

Prijava in zapora vina

Gostinske podjetnike opozarjamo na naredbo o popisu zalog in zaporu vina, ki jo objavlja današnji »Trgovski list« na uvodnem mestu.

Člane, ki še niso predložili prijave o zalogi in potrošnji vina ter še niso Sindikatu prijavili za tekoče leto potrebne količine, opozarjamo na kazenske posledice, določene s citirano naredbo. Zato naj zamudniki prijave takoj predložijo v pisarni Sindikata.

Vino, ki ga imajo gostinski podjetniki v zalogi, ni pod zaporo, in lahko z njim prosto razpolagajo.

Prodaja žganih pijač

Na prošnjo Sindikata je »Prevod« izdal pojasnilo, da s količinami žganih pijač, ki so še v zalogi pri gostinskih podjetnikih,

lahko le-ti svobodno razpolagajo. Nove dodelitve in nakupi žganih pijač niso dovoljeni.

Opozorilo

Sindikat bo založil naslednji napis: »Opozorilo! Ker morajo gostje in uslužbenci v primeru letalskega alarma takoj zapustiti obratne prostore, prosimo, da plačate takoj ob naročilu.«

Napise dobite od srede dne 12. t. m. naprej v pisarni Sindikata.

Ribe

Obrati, ki izkuvavajo topla jedila, naj takoj javijo v pisarni sindikata, če reflektirajo na dodelitev rib in v kakšni največji količini bi jih mogli prevzeti, kadar bi nam jih »Prevod« dodelil. Obrat, ki nam teh podatkov ne bi javil do sobote, 15. aprila, pri razdelitvi rib na noben način ne bo prišel v poštev.

Poskusi udomačenja kavčukovih dreves in kavovca v Turčiji

V razpravah o aklimatizaciji tropičnih industrijskih rastlin se čisto omenja zavod v Antaliji v Turčiji. Poskuse udomačenja tropičnega rastlinstva so delali evropski znanstveniki že takrat, ko še ni bilo skrbi, da se utegne zapreti uvoz industrijskih rastlin iz čezmorskih dežel. Ko so v Turčiji uspeli poskusi udomačenja evkaliptusa, so se lotili tudi poskusov s kavčukovim drevesom. To drevo zahteva temperaturo 25 stopinj nad ničlo, če pa pade temperatura za kakih 5 do 10 stopinj, odpade listje in se drevo le še s težavo popravi. Turški znanstveniki menijo, da se bo kavčukovo drevo vendarle udomačilo v nekaterih turških pokrajinah, in poskusi se nadaljujejo, čeprav so se v nekaterih evropskih deželah v zadnjih letih dobro obnesle nekatere vrste sagisa kot nove kavčukove rastline. V Turčiji kultivirana kavčukova drevesa vsebujejo poleg kavčuka tudi precej kolofonije, kar povzroča ovire pri industrijski uporabi.

Za nadaljevanje poskusov je dala vlada institutu v Antaliji 250 tisoč turških funtov kredita, zavod pa bo nadaljeval in razširil tudi poskuse udomačenja kavovca, ki so se začeli po privatni iniciativi v Bodrumu, kjer na nekem posestvu že nekaj let dobro uspevajo razne iz Centralne Afrike presajene rastline. Posesnik, ki se je lotil teh poskusov, bo dobil pomoč strokovnjakov in zavod v Antaliji bo uredil poskusno kavino plantažo.

Večja žetev na Zuiderskem jezeru

Osuševalna dela na Zuiderskem jezeru se krepko nadaljujejo tudi v vojni ter so bili sedaj poplačana z izredno dobrimi žetvenimi donosi. Upajo, da bodo samo s tako imenovanim severno-vzhodnim poldskim žitom prehranili 600.000 ljudi. Od tega poldskega polja s skupno 48.000 ha je bilo predlani obdelano 9000 ha, letošnje spomlad pa bo preoranih nadaljnjih 16 tisoč hektarjev. Približno 5000 delavcev poleg mož nizozemske delovne službe je na teh poljih zaposlenih, da se zboljša prehrana nizozemskega ljudstva.

Gospodarske vesti

Na zasedanju donavskih rečnih družb v Zagrebu je bilo sklenjeno, da se bodo v bodoče izdelovale donavske ladje enotnega tipa, da se s tem olajša nakladanje in razkladanje ladij.

Hrvatska je izvozila lani za 527,4 milijona kun sadja, v l. 1942, pa le za 394,5 milijona kun. Tri četrtine vsega sadja je izvozila Hrvatska v Nemčijo.

Zagrebski dnevniki so zvišali naročnino na liste. Posamezna številka ve-lja odslej 20 kun.

S posebnim zakonskim dekretom je dovoljeno na Hrvatskem zvišanje stanovanjskih najemnin. V hišah, ki so bile sezidane pred 1. septembrom 1933 se sme najemnina zvišati za 30%, najemnina za lokale pa za 100 do 200%.

Hrvatska Poštna hranilnica je imela lani 126,8 milijona kun čistega dobička proti 65,4 milijona v letu 1942. Cena kvasa se je v Srbiji v trgovini na debelo zvišala na 125 din za kg, poleg tega pa je bila zvišana tudi državna trošarina od 14 na 20 din.

Francoski delavci v Nemčiji so v l. 1943. poslali domov 5,9 milijarde frankov od svojih prihrankov.

Hranilne vloge na Madžarskem so od konca leta 1928. do konca leta 1943. narasle od 1,8 na 4,4 milijarde pengő.

Slovaška vlada je dovolila za pospeševanje kmetijstva in gozdarstva kredit 80 milijonov Ks. Od tega zneska se bo porabilo 10 milijonov Ks za oplemenitenje semen, 5 milijonov za pogozdovanje, 5 milijonov za varstvo raznih rastlinskih kultur, ostanek pa za zboljšanje pašnikov, za živinorejo i. t. d.

Trgovinski promet med Madžarsko in Finsko se je v zadnjih 3 letih povečal za desetkratno in dosegel vrednost 60 milijonov pengő. Največ uvažava Madžarska iz Finske celulozo.

Kreditni zavod za romunski uvoz bodo ustanovili romunski uvozniki z udeležbo Romunske narodne banke. Romunski uvozniki upajo, da bo novi zavod omogočil uvoz blaga po najugodnejših pogojih.

Bolgarsko sobranje je dovolilo izreden kredit v višini 1100 milijonov

levov za izpolnitev bolgarskih železnic in pristanišč.

Bolgarsko sobranje je sprejelo zakonski načrt, po katerem dobi država pravico, da razlasti na vsem Bolgarskem vse rudosledstvene pravice. Istočasno se je začelo bolgarsko trgovinsko ministrstvo pogajati z nemškimi tvrdkamj za dobavo potrebnih strojev za pridobivanje zemeljskega olja.

Prvo, popolnoma v Turčiji izdelano prometno letalo bo začelo v kratkem leteti na progi Ankara—Carigrad.

Osebnostne tarife turških drž. železnice so se s 1. aprilom zvišale za 15 odstotkov.

Grški gospodarski minister je ukinitel prepoved o pesti, prevozu in prodaji bombaža. Prosta trgovina z bombažem je zopet dovoljena, ravno tako tudi prosto predelovanje bombaža.

Oskrba Portugalske z živili se je poslabšala. V javnosti se zahteva uvedba krušnih nakaznic. Sedaj dobiva vsak prebivalec na teden funt krompirja. Stročnice so popolnoma zginile s trga, tudi riža in testenin primanjkuje.

V okviru nemško-švedskih trgovinskih odnošajev je bila sklenjena nova pogodba med Švedsko in Nizozemsko o medsebojni izmenjavi blaga. Nizozemska bo dobivala les, papir, kroglične ležaje, stroje in kirurške aparate.

Švedska je izgubila od izbruha vojne 254 ladij s 972.394 brt, 1230 mornarjev pa je izgubilo življenje.

Angleška oboroževalna tovarna Lake Wien and Star bo izplačala za lansko leto 37 odstotno dividendo. Tudi druge angleške oboroževalne industrije izkazujejo enako velikanske dobičke.

Severno-ameriški urad za kontrolo cen sporoča, da se vsak dan kupi pri-

bližno 2,5 milijona galon bencina na ponarejene nakaznice.

Po izjavi nekoga člana ameriškega senata bo po vojni prišlo na vsako ameriško družino 10.000 dolarjev od celotnega državnega dolga USA.

Japonska vlada je pristala na zvišanje plač zasebnih nameštencev v omejenem obsegu. Plače do 150 jen mesečno se smejo zvišati za 10%, plače nad 150 jen pa za največ 7%. Tudi doplačila za nadure se smejo zvišati. Dosedaj je bilo na Japonskem načeloma prepovedano vsako zvišanje plač.

Uvoz blaga iz prostih luk Trst, Reka in Sušak

Šef pokrajinske uprave je poslal Pokrajinski zvezi delodajalcev Ljubljanske pokrajine pod VIII št. 2845/1944 z dne 1. IV. 1944 naslednje obvestilo:

„Vrhovni komisar za operacijsko ozemlje »Jadransko Primorje« v Trstu je sporočil:

Generalna carinska direkcija pri italijanskem finančnem ministrstvu je z razpisom 291/od. V z dne 28. II. 1944 pooblastila carinsko višjo direkcijo, da ne zahteva nikakega ministrskega uvoznega dovoljenja za blago, ki je bilo odpeljano iz prostih luk Trst, Reka in Sušak, ako gre za blago, ki je bilo vskladiščeno v zbiralne depeje od 20. januarja t. l. dalje ali je bilo ta dan na potu.

Če gre za blago, kjer to ne pride v poštev, pa se zahteva predložitev uvoznega dovoljenja.“

PETRONAFTA A. HMELAK

LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 35a

želi vsem cenjenim odjemalcem

srečne velikonočne praznike

in naznanja, da ima stalno na zalogi:

Prvovrstni kolomaz znamke „Krona“, jermensko olje znamke „Paff“, karbolinij, katran, lekarniška drogerijska vazelina, glicerini pravi, glicerini sintetični, parfumske esence, kaolin, slikarske krede, težki špat (barit) beli, kalcijev karbonat 0, 00, 000, 0000, plasticol, Sintexpomice in druge v stroko spadajoče predmete

SREČNE IN VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE
ŽELI VSEM SVOJIM CENJENIM GOSTOM

Gostilna pri „Lovcu“

Ljubljana, Rimska cesta - Telefon 46-95

LEOPOLD PAULIČ

zastopstvo ŠKODOVIH zavodov

Ves elektrotehnični material
v najboljši izvedbi in veliki
izberi stalno na zalogi

Litografirano kartonažo

IZDELUJE

ČEMAŽAR JOSIP
LJUBLJANA, IGRIŠKA ULICA 6

OFFSET TISK, KARTONAŽA, KNJIGOVEZNIKA

BIZJAK BORIS, urar LJUBLJANA

Pražakova ul. 8

Vesele velikonočne praznike želi vsem svojim cenj. odjemalcem

Josip Petelinc

LJUBLJANA, „SV. PETRA NASIP“ 7

KOLINSKA TOVARNA HRANIL D. D. V LJUBLJANI

barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo
tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova 3
Telefon št. 22-72

Franc Pavlin

m o d a
galanterija

Ljubljana, Kongresni trg

SREČNE VELIKONOČNE PRAZNIKE
želi vsem cenjenim odjemalcem trdka

J. VAVPETIČ

LJUBLJANA
DUNAJSKA C. 35
Izdelovanje lesenih in galanterijskih predmetov

ZDRUŽENJE TRGOVCEV LJUBLJANSKE POKRAJINE

želi svojemu članstvu
vesele in zadovoljne velikonočne praznike

P. Magdič
Modna trgovina
Ljubljana

PARNA PEKARNA
Anton Marinc
Ljubljana — Dunajska c. 77

F. Kollmann
Ljubljana, Mestni trg

Gostilna Kačič
Ljubljana — Ciril Metodova 58

Ivan Jančar
Izdelovanje oljnatih
barv, lakov, lizeža
in steklarskega kleja
Ljubljana
Miklošičeva c. 1
Telefon št. 33-01

I. Wagner-Šolar Ljubljana, Pred Škofijo 9
prodaja čevljev

A. & E. SKABERNE
LJUBLJANA, MESTNI TRG

Bizjak Filip
krznarstvo
Ljubljana — Kongresni trg

Ivan Železnikar
Ljubljana, Marijin trg

Svetlobna telesa. Vam najugodnejše nudi tvrdka
električne stroje in aparate,
elektroinstalacijski material,
tehnične predmete
Slavo Kolar
Lastnik: MILAN KOLAR
LJUBLJANA, Dunajska cesta 25a - Telef. 24-66

„**BONBONIERA**“
I. OSET

Ljubljana, Dunajska c. 1

ŽELEZNINA
PINTER & LENARD
LJUBLJANA

Blagoslovljeno Veliko noč želi
»**MERKUR**«, tovarna mila in kemičnih izdelkov
vsem gg. trgovcem in odjemalcem

Etikete-graver **Joško Dolenc**
Ljubljana, Mestni trg

ŠPEDICIJA TURK PROSTO
LJUBLJANA JAVNO SKLADIŠČE
prevzema prevzema
Oearinjenje vseh uvoznih in izvoz-
nih pošilk in to hitro, skrbno in
po najnižji tarifi. Revizija pravil-
nosti zaračunanja carine in vsa po-
jasnila brezplačno. Vilharjeva c. 33
(naspr. nove carinarnice) Tel. 24-59
Prevažanje vsakovrsnega blaga,
kuriva, strojev, selitve v Ljubljani
in izven Ljubljane z vozovi in avto-
mobilij in to hitro ter po niski ceni.
Masarykova cesta 9 (nasproti tovar-
nega kolodvora) — Telefon 21-57
Vskladiščenje raznega blaga, kakor
tudi pohištva v lastnem, mestne tro-
šarine in uvoznine prostem javnem
skladišču. Oskrba inkaso-povzetij.
Kotnikova ulica št. 12 (nasproti
mestne elektrarne) — Telefon 30-73

JOSIP URCH Telefon 29-66
trgovina z vinom in žganjem
Ljubljana
Dunajska cesta 33
(Javna skladišča)

IVO JONTES
trgovina s čevlji
LJUBLJANA - MESTNI TRG 14 - LJUBLJANA

ARBOR lesna, trgovska in industrijska
družba z o. z.
LJUBLJANA

Manufaktura **ŠALAMUN & LAMPE** Ljubljana
na debelo Frančiškanska 4
Telefon 37-89

Karel Kavka

stavbenik in tesarski mojster

TELEFON 20-50

LJUBLJANA
ŽIBERTOVA ULICA 11KONCESIJONIRANO
ELEKTROTEHNIČNO
PODJETJE**IVAN MIHELČIČ**
LJUBLJANA**KUNČIČ SIMON**

prodaja premoga in drv

Ljubljana — Sv. Petra cesta

I. Marinko

Ljubljana — Prisojna ulica štev. 7

Papírocel
A. AdamičTOVARNA VREČIC - IZDELKI IZ CELOFANA - VREČE ZA MOKO, itd.
LJUBLJANA, Lepodvorska 23 — Tel. 46-69

Trgovina z mešanim blagom

B. Pevec

Ljubljana VII - Medvedova ul. 12

Konfekcija

Konfekcija

F. & P. Perles
Ljubljana

STROJNO PODJETJE

R. WILLMANN

Ljubljana — Slomškova 3

Izdeluje različne vrste strojev za lesno industrijo, transmisijske naprave, tovarna dvigala vseh vrst, rebraste cevi iz kovanega železa, prevzema projektiranje ter opremo različnih mehaničnih naprav ter izvršuje vsa v strojno stroko spadajoča dela in popravila točno, solidno in po možnosti najhitreje. — Telefon štev. 20-55.

Manufakturna in modna trgovina

Jos. Ravnikar

Ljubljana, Pogačarjev trg 1

KOPALIŠČE PRI SLONU

Pršna kopel za moškez uporabo bazena je odprta
vsak torek od 7.30 do 16. ure

Slaščičarna

Terezija NovotnyLjubljana
Gospodarska cesta št. 2**GRADBENA
KOMERCIJELNA
DRUŽBA Z O. Z.****LJUBLJANA**
KOTNIKOVA 16**ANTON MERHAR**

trgovina lesnih izdelkov

LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 22**DESTILERIJA****ALKO**
ČAJNI SIRUP**SADNI SOKI**Tekstilna
tovarna
za pliš**F. Eifler***
Ljubljana

Univerzitetna tiskarna

J. Blasnika nasl.Kartonaža - Litografija
Velika Pratika

Vesele velikonočne praznike želi

M. Bogataj nasl. Bernik Marija

trgovina s klobuki

Ljubljana - Stari trg št. 14 - Ljubljana

„Manon“

Ljubljana, Šelenburgova ulica

Vesele velikonočne praznike
želi vsem svojim cenj. odjemalcem**IVAN ZUPANČIČ**

tovarna metel • LJUBLJANA, Kersnikova 3

VESELE VELIKONOČNE PRAZNIKE ŽELI

FRANC OGRINC

LIVARNA

LJUBLJANA VII — JERNEJEVA ULICA

K. Pečenko

tovarniška zaloga usnja

Ljubljana, Sv. Petra c. 41

Emil Moré

Sodavičar in trgovina s kurivom

Ljubljana, Šmartinska c. 11, tel. 34-52

OKVIRJE izdeluje specialist **KLEIN**
Wolfova 4**Štefan Mencinger**

trgovina z mešanim blagom

Ljubljana — Šmartinska cesta 10

Bon-Bon

Čokolada - bonboni - keksi

Ljubljana - Miklošičeva c. 30

Peter Podboršek

veletrgovina z vinom

Ljubljana - Šiška

FELIX URBANC • MARIJIN TRG

VELEŽGANJARNA

Tvornica likerjev, ruma, vinjaka, vina-vermuta, bermeta, malinovca iz gorskih malin in kisa

Viktor Meden - Ljubljana

Celovška cesta št. 10 — Telefon št. 20-71

Vesele velikonočne praznike voščita vsem svojim odjemalcem

Učiteljska tiskarna in knjigarna d. d.
v Ljubljani

M. TIČAR

Ljubljana

Šelenburgova ul. 1

Jakob Vilhar

urar

Ljubljana, Sv. Petra c. 36

SEMENA

za polje
in vrt

SEVER & KOMP.

LJUBLJANA

Poslužite se
RADIJSKE
in
MEHANIČNE DELAVNICE
trrdke

Radioval — Ljubljana

Dalmatinova ulica št. 13. - Tel. 33-63

R. Ranzinger

Spedijska
pisarna

LJUBLJANA

ANTON MARKUN

TRGOVINA Z USNJEM

LJUBLJANA

LEPO DARILO - LEPA FOTOGRAFIJA

FOTO - STUDIO

FRANJO MAVEC, Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 6

Prvovrstne fotoamaterske izdelave;

Podbevšek Filip trgovska agentura z vrečami
LJUBLJANA VII

Manufaktura »Marjana«

d. z o. z.
Ljubljana

Ant. Krisper

LJUBLJANA

Mestni trg št. 26

Vesele velikonočne praznike želi

„Magra“

lesna industrija in tovarna igeač

Ljubljana

Fran Slamič

*

Ljubljana
Gospodarska cesta

Matko Soklič

špecerija, gostilna

Ljubljana — Pred Konjušnico

Priporoča se

Mesec Marija

gostilna

Ljubljana - Vič

Manufaktura

Starin Franc

Ljubljana — Pogačarjev trg 3

GOSTILNA · ŽGANJARNA · MESARIJA

„POD STARO LIPO“

VRHOVEC ALBIN

LJUBLJANA, Borštnikov trg št. 3

TVORNICA SADNIH SOKOV
IN MARMELAD

VITAMIN

LJUBLJANA

CESTA 800 LET LJUBLJANE ŠT. 36

Priloga se *Tiskarna »Slovenija«* družba z o. z.
Ljubljana * Vegova ulica

VOJNOVIĆ & CIE

LJUBLJANA

Priloga se

HOTEL ŠTRUKEL

LJUBLJANA

Dragotin Hribar
LJUBLJANA

SPEDICIJA

TRANSPORTNO IN PAKETNO PODJETJE

PAKETOŠPED

KOLODVORSKA ULICA 41 - TELEFON 33-03

Jos. Vodnika dediči

kisarna in destilerija

Ljubljana - Gosposvetska cesta št. 42

Gradbeno podjetje

Šver & Kosi

d. z. o. z.

Ljubljana, Rimska cesta. Tel. 48-73

VRBINC IVAN

Ljubljana, Kolodvorska 8 - Tel. 42-98

Stavbeni, pohištveni pleskar, ličar in soboslikar

Se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela - Izdelava zelo solidna in po zmernih cenah

*The
Rex*

Co - Ljubljana, Gradisce št. 10

PISARNIŠKE STROJE
IN POTREBŠČINE
LASTNA POPRAVLJALNICA

Slaščičarna-kavarna

PETRIČEK

Ljubljana

Palača Dunav. Tel. 42-80, 41-89

Zajc Joško

manufakturna trgovina

LJUBLJANA

Poleg tromostovja

Priloga se

GOLJAR TEREZIJA

gostilna

Ljubljana

Celovška cesta št. 279

Ivan Rozina

barve in laki

Ljubljana

Dunajska cesta 14

Anton Legat

Špecerija,
delikatesa,
zajtrkovalnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta 23

Ivan Brunčič

Ljubljana, Celovška c. 42

Stavbeno in pohištveno pleskarstvo in ličarstvo. Se naj-
topleje priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Cena zmerna! Delo solidno!

Priloga se

Gostilna Franc Volkar

poslovodkinja Kristina Novak

LJUBLJANA, Poljanska cesta

Stampilje, etikete
tisk z jekloreza

A. ČERNE

Telefon 38-61

Ljubljana, Dvorni trg 1

Filip Sekavčnik

železnina

Ljubljana - Rimska cesta

Helena Banko

gostilna „Pri Nacetu“

Ljubljana - Šmartinska ulica - Ljubljana

Cenjenemu občinstvu se priporoča

A. Žibert

Trgovina s čevlji in modnim blagom

Ljubljana, Prešernova ulica

Rudolf Jereb

trgovina z mešanim blagom

Premog - Drva

Ljubljana, Čampova 8 Tel. 24-76

Vesele velikonočne praznike

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

ELEKTROINDUSTRIJA d.

veletrgovina z elektrotehničnimi predmeti

Ljubljana, Gosposvetska c. 13

Spedicija
in prevoznništvo

GORNIK

LJUBLJANA

KOLODVORSKA ULICA 43

TELEFON 28-28

Fabiani & Jurjovec

Ljubljana, Stritarjeva ulica 5

TRIBUNA - F. LAZAR

Ljubljana - Karlovška cesta

Jurlič Josipina

Gostilna pri „Sodčku“ — Ljubljana

Leopold Maher

Ljubljana, Dunajska c.

G R O M

Š P E D I C I J A

Ljubljana - Cesta 800 let Ljubljane št. 14-I.

NASLOV BRZOJAVKAM: »GROM« — TELEFON INTERURBAN ŠTEV. 24-54

Zastopstva v vseh večjih mestih v tu- in inozemstvu. — Zastopniki družbe spalnih vozov S. O. E. za ekspresne pošiljke. — Vse potrebne informacije brezplačno

ANTON PLEVČAK

LJUBLJANA, PREŠERNOVA 5

PRIPOROČA SE:

AVTOMATIČNI BIFE
DRUŽBA Z O. Z.

LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA UL. 4

RIO

Šušteršič Egidij

soboslikar

Ljubljana, Breg št. 14 - Tel. 31-01

ALOJZIJ FUCHS

JUVELIR

LJUBLJANA — ŠELENBURGOVA ULICA 5

M. Lazar

pletilstvo

in

galanterija

Ljubljana

Rimska c. in Šelenburgova ul.

Parfumerija Nada

Ljubljana

Frančiškanska 3

„Triglav“

industrija pecila

Ljubljana

Anton Novak

trgovina z mešanim
blagom in vinom

Ljubljana - Štepanja vas

A. Šinkovec nasl.

K. SOSS

Ljubljana - Frančiškanska ulica

„Kotlarka“ - Božič Ivan

kotlarstvo in kleparstvo

Ljubljana — Dunajska cesta 35

Robert Goli

Ljubljana

Šelenburgova ulica

Vencoslav Breznik

trgovina z železnino

LJUBLJANA

STRITARJEVA ULICA

Prepis-biro

Ljubljana

Ulica 3. maja Telefon 35-91

Tinca Grošel

gostilna

Ljubljana, Poljanska cesta 7

SLAŠČIČARNA

ORIENTALE

JUSUF MEHMETI

LJUBLJANA, Stari trg 8

Trgovina z usnjem in kožami

Jože Klanjšček

Ljubljana - Gosposvetska c. 1

(Levo dvorišče Figovec)

LENASI & GERKMAN

MANUFAKTURA

LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA

Kobilica Avgust

tapetnik in dekorater

Ljubljana - Dunajska cesta 36

ŠPECERIJA

LENŠČAK ELZA

Ljubljana, Poljanska c. 73

Joško Šmuc

Specialna foto - trgovina in parfumerija

Ljubljana, Dunajska cesta 5 (Palača banke „Slavije“)

Sečno aleluja

želi

Jože Olup ml.

Ljubljana, Stari trg

Restavracija „Figovec“

ANDOLŠEK ANTON

*

LJUBLJANA

Pr ip or o č a se

manufakturna veletrgovina

F. HREHORIČ, LJUBLJANA

Dunajska cesta 28

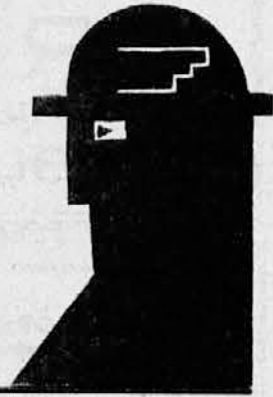
Vesele velikonočne praznike
želi vsem svojim
ODJEMALCEM
Scheicher Adolf
MLEKARNA
sadje, zelenjava
Ljubljana, Celovška cesta 28

afob trikotaža
in pletenine

PERILO, BLUZE, SRAJCE ZA DAME IN GOSPODE
V MAKO, SVILENEM IN VOLNENEM PREDIVU
JOPICE, PULOVERJI, SVITERJI, JERSEY-
OBLEKE, MODNI, ŠPORTNI DRESI, PIJAME ITD.

F. KOS LJUBLJANA
Židovska ulica št. 5

Lepa tiskovina
dviga Vaš ugled

Mi Vam lahko tako tiskovino izgo-
tovimo hitro in po zmernih cenah
v Vaše popolno zadovoljstvo

TISKARNA
MERKUR

D. D. Telefon št. 25-52
Ljubljana, Gregorčičeva 23

Priporoča se

B. Kolb & Predalič
Ljubljana — Kongresni trg

KAVARNA »METROPOL« MIKLIČ
z udobnimi, prostornimi in prijaznimi igralnimi prostori
se priporoča

PRIPOROČA SE

R. RAZNOŽNIK
UVOZ STROJEV ZA OBDELAVO LESA IN ŽELEZA

LJUBLJANA — Tel. 40-42 — Pražakova 8/l.

PLESKARSTVO, SOBO IN ČRKOSLIKARSTVO

Vojška Stane

SAMO GRADIŠČE ŠTEV. 3 — TELEFON ŠTEV. 40-20

Suhe gobe,
gozdne in deželne
pridelke,

kupujem po najvišjih
dnevnih cenah, vsako
količino

M. ČUČEK

Ljubljana, Sv. Petra c. 13
Telefon 31-85

PRIPOROČA SE
tvrška

OSVALD DOBEIČ

tegovina

- galanterijskega
- kcathega in
- modnega blaga

PRED ŠKOFIJO ŠT. 15

Tel.
40
88

Tel.
40
88

Drva — Premog
GOMBAČ
Gledališka 14

Pirnat Franc
trgovina z mešanim blagom
Ljubljana — Vič

Priporoča se

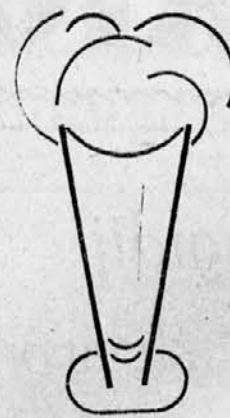
Franja Kačič
gostilna
Ljubljana VII

Priporoča se

Domača lanena industrija „PLATNO“ d. z o. z.
prej Siegel & drug
Ljubljana

DELNIŠKA DRUŽBA PIVOVARNE

UNION

ŽELI VSEM SVOJIM CENJENIM ODJEMALCEM
PIVA, KVASA IN ŠPIRITA
PRIJETNE VELIKONOČNE PRAZNIKE!

SLOVENIA TRANSPORT

SPEDICIJSKO IN TRANSPORTNO POD-
JETJE ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO

Zastopstva in korespondenti v vseh industrijskih in trgovskih centrih.

JOS. L. ŠILIH

Ljubljana, Miklošičeva cesta

UVOZ

IZVOZ

Telefoni: Spedicija in tarifni biro: 27-18, 37-18
Carinska pisarna: 37-19 — Po uradnih urah 24-19

Poštni predal 239 - Čekovni račun pri pošt. hran. v
Ljubljani 14.650 - Naslov za brzojavke: Slovenia transport

Lozič Vinko

gostilna

Ljubljana — Janševa 3

FRANC ERJAVEC

zaloga usnja

Ljubljana, Stari trg 18

A. Agnola

Ljubljana - Dunajska cesta

RESLJEVA C. 24

KOTNIKOVA UL. 19

INDUSTRIJA ELEKTROTEHNIČNIH PREDMETOV

IN IZDELKOV IZ UMETNIH SMOL

A. Anko

špecerija

Ljubljana - Gajeve ulica

Antonija Štrubelj-Češkuti

modna in manufakturna trgovina

Ljubljana, Stari trg 3

Lastnik KAISER HERI

Ljubljana
Dunajska cesta 12
(dvorisče)

* PAPIROTEKA *

Ljubljana
Dunajska cesta 12
(dvorisče)

Tavčarjeva 2, Ljubljana

Kregar Ciril

trgovina z mešanim blagom

Ljubljana

Medvedova ulica šte. 8

„EFAKS“

specialna trgovina barv za usnje

Ljubljana

Angela Pintar

gostilna »Pri Angeli«

Ljubljana

Cankarjevo nabrežje šte. 15

Klišarna

»Neografika«

Ljubljana

Priporoča se:

Slaščičarna Pelicon

Ljubljana

Wolfova 14, tel. 31-47 - Miklošičeva, tel. 25-42

Priporoča se

Gostilna Martinc

Ljubljana, Zg. Šiška

Telefon 41-88

»Kožuhovina«

Šinkovec Viktor

Ljubljana — Mestni trg 11

„Čehostaklo“

B. Lisek

Ljubljana

Josip Olup

trgovina z modnim, manufakturnim in konfekcijskim blagom

Ljubljana

Priporoča se

elektrotehnika

A. Verbajs

LJUBLJANA

Vinko Podobnik

trgovina s kurivom

Ljubljana

Tržaška c. 16 - Telefon 23-13

Zupančič J. preje Brama

Nadomestni deli za avtomobile

Ljubljana, Dunajska c. 34

Dora Kregar

trgovina

Ljubljana - Dravlje

LOJZE POLAJNKO

TRGOVINA S ČEVLJI „PRI LOJZETU“

LJUBLJANA * MESTNI TRG 6

Gostilna Živec

Ljubljana — Rimska cesta

Boris V. Simandl

specialna mehanična delavnica za pisalne, računske, knjigovodstvene stroje in registrirne blagajne

Ljubljana, Dvořakova ulica 3

Telefon 24-07

Kristal d. d.

tovarna ogledal

LJUBLJANA (centrum)

Spec. delavnica za vsakovrstno obdelavo in ornamentacijo stekla.

Zasteklevanje stavb. izložb, notranje opreme

Drogerija Gregorič

Ljubljana - Prešernova ulica 5

Anton Kajfež

urar

Ljubljana, Miklošičeva 14

Priporoča se

Gostilna L. SteinerLjubljana
Opekarska cesta št. 31**Kocutar Anica**

trgovina s čevlji

Ljubljana
Dunajska cesta 14

IZDELOVANJE DAMSKE KONFEKCIJE IN PERILA

Belihar & Velepčič

Ljubljana

Ciril-Methodova ulica 35 b

se priporoča cenjenim odjemalcem

„Stabil“Stanko Bidovec — Ljubljana
trgovina z železnino in nakup starih kovin
Celovška cesta 72 - Telefon 46-30Kupujemo staro in uporabno železo, litino itd.,
kakor tudi kovine vseh vrst**PIRNAT FRANC**sodavičarstvo
LJUBLJANA-VIČ
Telefon 49-79želi vsem svojim cenjenim odjemalcem
blagoslovljene in vesele velikonočne praznike

Pijte kavo „**Slast**“ **Ljubljana - Vič**

„**Svetla**“ elektrotehniške potrebščine
LJUBLJANA, Mestni trg 25

M. GERŠAK
LJUBLJANA
PREČNA ULICA

»**TOTRA**«
DRUŽBA Z O. Z. tovarna trakov v Ljubljani
IZDELUJE
trakove za čevlje, vrvice za ribiče, pramena itd.

Kmetski hranilni in posojilni dom
zadruga z neomejenim jamstvom
v Ljubljani, Tavčarjeva ul. št. 1

Telef. št. 28-47 — Brzjavni: „Kmetiskidom“ — Rač. pošt. hran. 14.257
Račun pri Narodni banki — Sprejema vloge na knjižice in žiro račune
Za vse vloge nudi popolno varnost — Otvorja tek. rač. — Eskontuje
menice — Daje kratkoročna posojila — Izvršuje vse ostale denarne pose

Radio aparati, kolesa
in sestavne dele
se najceneje dobi
pri tvrdki **A. BIRKE**
TELEFON 24-56 LJUBLJANA, Mestni trg 9
Specialna delavnica za popravila radio aparatov

Simončič Lojze
„Pri Lojzetu“
moda, manufaktura, galanterija
Ljubljana, Karlovska c.

Umberto Delich
trgovina z vinom
LJUBLJANA
Šiška, Celovška c. 50
Telefon 47-67

Priporoča se tvrdka

▼
Robert Goli
Ljubljana
Šelenburgova ulica 3

F. & M. Rozman
PLETENINE

Ljubljana, Bleiweisova c. 5

CVETLIČARNA
„**SPLIT**“
LJUBLJANA
FRANČIŠKANSKA UL.

Florjančič Angela

Ljubljana
Vodnikova 257

Vesele
velikonočne praznike
želi

**Philips Radio
Zrimšek**

LJUBLJANA
Ulica 3. maja Tel. 34-70

DARMOL
najboljše odvajalno sredstvo

Naročite se na
„Trgovski list!“

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da sem odprl
črko in soboslikarsko
ter pleskarsko delavnico

Priporočam se za cenjena naročila
SAKSIDA ANGEL
LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 12 - Vošnjakova 2

Pavel Šimenc
cvetličarna

Ljubljana — Sv. Petra cesta 26

Cuznar Stane
TRGOVINA Z GALANTERIJO

Ljubljana
Frančiškanska ulica 4

„**FOTO TOURIST**“

Lojze Šmuc

Ljubljana — Ulica 3. maja

FR. BRCAR

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 35

priporoča mlinске kamne, kmečke mline
ter vse potrebščine za mline in žage

MANUFAKTURA

„**PRI ZVONU**“

LJUBLJANA
Pred Škofijo št. 21
(poleg magistrata)

Šolar Josip

trgovina s čevlji
Ljubljana, Tavčarjeva 6

Priporoča se

Gostilna Svetič

Ljubljana
Gerbičeva ul. 6

Franc Ksav. Souvan

Ljubljana — Mestni trg

SPLOŠNA TRGOVSKA DRUŽBA

Z O. Z.

LJUBLJANA

BLEIWEISOVA (TYRŠEVA) CESTA 33

Drogerija

A. Kanc

Ljubljana
Židovska ul.

KREDITNI ZAVOD ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO

LJUBLJANA, Prešernova ul. 50

Telefoni: 37-81, 37-82, 37-83, 37-84

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev,
deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt
in inkaso menic, kuponov, nakazila doma in v tujino, safe-deposits itd.